БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

43-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 237 (11223) | 1966 оной октябриин 7, пятница | Сэн 2 мүнгэн

Буряад орон соогоо алтан таряанай элбэг баян ургаса абаһан аймагуудай нэгэн Зэдын таряашадай ажалай амжалта, туйлалтанууд тухай газетымнай хоёрдохи хуудаһанда уншагты.

ХЭБЛЭЛ ТАРААЛГА— ПАРТИЙНА ХЭРЭГ

Газетэ, журнал шэнэ жэлдэ [за]хиха болзор эхилһээр һара [бол]жэрбэ. Республикымнай тү[р]үүшын хэдэн арбаад мянган [ун]шагшад дуратай газетэ, жур[на]лаа бэшүүлжэ амжаад байна. [Ба]руунада, Түнхэндэ, Бэшүүртэ [...]дондонойхитой сасуулхада, [...]раггүй олон хэһэг хэблэл та[ра]агдаа. Гэбэшье юрэнхы дэ[э]рэнь абажа үзэхэдэ, олонхи ай[ма]гуудта, Улаан-Үдэ хотодо га[зе]тэ захилга үргэнөөр, һайнаар [эм]хидхэгдэдэдүй байһаар.

Тусхайлан хэлэбэл, ниислэл [хо]тымнай ажалшадай дунда, [үн]гэрһэн жэлэйхитэй жэшээлхэ[дэ], хэблэл тараалга муугаар [я]бажа байна. Нёдондо эдыдэ [...]нса түбэй газетэнүүд арбан [хо]ёр мянган хэһэгээр захигда[ж]ан байгаа һаа, мүнөө жэлдэ [...]йдоол хоёр мянган хэһэг та[ра]агданхай. Мүн Загарайн, Ка[б]анскын аймагуудта газетэ бо[ло]н журналнууд урданайхиһаа [ху]ёба-дүрбэ дахин үсөөнөөр за[хи]гданхай. Республикын болон [ай]магай газетэнүүдые, ажахын [бо]лон соёл гэгээрэлэй элдэб [жу]рналнуудаар хэблэгдэдэг [жу]рналнуудые захилга бүришье [ха]нгалтагүй байна.

Иимэ ушар юун дээрэһээ бо[л]ооб гэбэл, үргэн ниитэ ажал[ша]дай дунда шадаал һаа олоор [газ]етэ, журнал тарааха гэжэ [...]э ехээр хэлсэдэг аад, тэрэнээ [бо]дото дээрэнь бэелүүлхэ, боло[н]доо хэлхеэ холбооной хүдэл[мэ]рилэгшэдтэ найдаад, олохон [па]ртийна эхин организацинууд, [аж]ахын болон эмхи зургаануу[да]й хүтэлбэрилэгшэд өөһэдын[гөө] зүгһөө тэдэнэртэ бодото ту[һа]ламжа үзүүлээгүй, эмхидхэ[лэ]й хүдэлмэри ябуулаагүй. Хэб[лэ]л тараагшадаар эдэбхитэй, [ху]даргы хүнүүдые томилхо, га[зе]тэ, журнал бүхэнэй удхыень [һа]лбарилжа үгэхэ, энэ асууда[лаа]р ниитын тусхай совет бай[гу]улха гэхэ мэтээр хүдэлмэ[ри]нь ехэ. Теэд зарим парторга[низ]ацинууд энээндэ анхаралаа [ха]нданагүй. Жэшээлхэдэ, Зага[ра]йн аймагай Карл Марксын [нэ]рэмжэтэ колхозой партком [хэб]лэл тараалгада огто хабаа[та]гүй байшоо. Тэндэ хэблэл [тар]аагшад томилогдоогүй, имаг[та]л почтальондо найданхай бай[на]. Тиимэһээ тус колхозой [хүн]үүдэй дунда мүнөө болотор [газ]етэ, журналнуудые захилга [эм]хилээдүй байһаар.

Партийна организациин зүг[һөө], «Союзпечатиин» аймагуу[да]й агентствын, хэлхеэ холбоо[ной] хүдэлмэрилэгшэдэй тала[һаа] хаана эмхидхэлэй, ойлгуу[лг]ажын хүдэлмэри һайнаар та[би]гдаһан байнаб, тэндэ хэблэл [ехэ]ээр тараагдадаг, зоной эрил[тэ] дүүрэнээр хангагдадаг хаям. [Нё]ндо Баунтын аймагай хүн [бүх]эн нэгэ-нэгэ хэһэг хэблэл за[хи]һан байна. Баунтынхид баһал [эн]э жэлдэ эдэбхитэйгөөр хүдэл[жэ] эхилэнхэй. Партиин райко[моо]й бюро, эхин партийна орга[низ]ацинууд хэблэлэй удха ша[на]рые гүнзэгыгөөр ойлгуулан [тай]баарилха, эмхидхэлэй хүдэл[мэ]ри үргэнөөр ябуулха хэрэгтэ [оно]долоо халуун анхарал хан[ду]улна. Шэнэ жэлэй хэблэл [зах]ижа эхилхэһээ урдахана [КП]СС-эй райкомой бюро «Союз[пе]чатиин» аймагай агентствын [...]альнигай тоосоое шагнаһан, ажалшадай дунда газетэ, журнал олоор тараажа, саг соонь уншагшадта хүргэхэ тушаа тодорхой хэмжээнүүдые хараалһан, тэдэнэй дүүргэлтын хойноһоо хинан шалгажа байхыень эхин партийна, комсомолой организацинуудые уялгалһан байна. Партиин райкомой һая үнгэрһэн пленум дээрэ хэблэл тараалга тушаа хэлсэгдээ. Энэ шухала партийна хэрэгтэ иимэл анхаралтайгаар хандабал, хүн зоной дунда хэблэлэй олоор захигдаха байһаниинь лабтай.

Партимнай арад түмэнтээ ойлгосотой хэлэн дээрэнь үдэр бүри, час бүхэндэ ходо зүбшэжэ, хэрэлдэжэ байдаг гээшэ. Арад зонойл аша туһын тулада гарадаг совет хэблэл хүн бүхэндэ тон дүтөөр, хүндэтэйгөөр һанагдадаг. Тиимэһээ уншагшадта ямаршье һаадгүйгөөр дуратай газетэ, журналнуудыень бэшүүлжэ, захиһан хэблэлыень саг соонь хүргэхэ гээшэ хэлхеэ холбооной бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй, ниитын организацинуудай шухала зорилго.

Гэхэ зуура, хэрэгтэй газетэ, журналаа захиха шадалгүй гү, али хүлеэһэн хэблэлээ хожомдожо абаһан тухайгаа гомдоһон ажалшадай бэшэгүүд ерэдэг. Шалгажа үзэхэдэ, зарим һуурин, илангаяа заха газарта, хэблэл үсөөнөөр тараадаг, газетэ болон журналнуудые ехээр хожомдуулдаг ушарнууд үзэгдэдэг. Эдэ мэтэ дутагдалнуудые дабтажа болохогүй.

Хэблэл тараалга ойр зуурын хэрэг бэшэ, харин партийна, үзэл сурталай удха шанартай шухала хүдэлмэри мүн.

Манай олон тоото хэблэлэй дундаһаа ажахын, соёлой тусхай һалбарида зорюулагдаһан, янза янзын шэглэлтэй, зорилготой, өөһэдын уншагшадтай газетэ, журналнууд олон. Хамаатан зонойнь дунда тэдэниие олоор тараахын тула һайн эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулха эрилтэ табигдана. Тодорхойлходо, коммунист бүхэн партийна хэблэлэй эдэбхитэй уншагша байха жэшээтэй. Агроном, врач, багша, инженер—мэргэжэлтэ бүхэн тусхайта газетэ, журнал захидаггүй һаа, өөһэдынгөө һалбариин түрүү дүй дүршэл, эрдэм наукын шэнэ туйлалта мэдэхэнь, бодото ажалдаа амжалтатай һайнаар хэрэглэхэнь бэрхэтэй ха юм.

Газетэ, журналнуудай редакцинууд олонниитэ уншагшадтаа холбоо барисаагаа улам һайжаруулха зорилготой. Уншагшадай конференци, ажалшадай урда хэблэлэй түлөөлэгшэдэй тоосоон, үнэн сэдьхэлэй уулзалга, хөөрэлдөөнүүд редакциин саашанхи хүдэлмэридэшье, уншагшадаа олошоруулха хэрэгтэньшье ашатай туһатай байха.

Хэблэл тараагшад, почтальонууд, хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэд айл, бүлэ бүхэндэ газетэ, журнал тарааха гэһэн һайн һайхан зорилго урдаа табинхай. Энэ зорилгоёо нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлгэдэнь нютагай ниитэ эдэбхитэд, партийна эхин организацинууд тэдэнэртэ тодорхой туһаламжа үзүүлхэ болоно.

ХЭНЭЙ ГЭР ГОЁ ҺАЙХАН БЭ?

[...] шэнэ барилгануудай харал[...] Федерацида боложо дүүрэ[...]нэй дүнгүүд РСФСР-эй Гос[...] заседани дээрэ хэлсэгдээ.

[...]ёнок» гэжэ пионернүүдэй ла[...] байшангуудай, мүн Красно[...] хизаарай Туапсинска районой [Ми]хайловск тосхоной 960 һу[...] һууригай һургуули бариг[...]дэхи шатын дипломдо хүр[...]всочиспецстройн 2-дохи трест [...]шангуудые барна. Хүдэлмэ[...]рхимээр дүүргэгдэнхэй. Ба[...] сметнэ үнэ доошолуулагдаа, [...] болзор хороогдоо.

[...]вагай областиин Люберцы городто 1280 һууритай эрхим һайн һургуули бариһан Главцентростройн 2-дохи трест мүн лэ иимэ дипломоор шагнагдаһан байна.

Ленинградта троллейбуснэ 3-дахи паркын байшангые ашаглалгада үгэһэн Главленинградстройн 16-дахи трестдэ, Москва шадарай Зеленоград городто «Электрон» гэжэ үргэн экрантай кинотеатр бариһанай түлөө «Зеленоградстрой» гэжэ управленидэ, Уфа городто драмын академическэ театрай байшангые бариһанай түлөө Главсредневолжскстройн 3-дахи трестдэ хоёрдохи шатын дипломууд олгогдоо.

ЗЭДЫН ТАРЯАШАДАЙ ИЛАЛТА

Манай аймагта табан жэл соо эдеэ хоолой зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэ түсэбтэ даабариин бүхы тоонууд нэн түрүүн ороохо таряа ехээр ургуулжа абаха зорилготой таһаршагүй холбоотой. Энэньшье гайхалгүй. Таряа элбэгээр үйлэдбэрилөөгүй һаа, табан жэлэй түсэб яагаад амжалтатайгаар дүүргэгдэхэб. Баялигай эхин—талха таряанһаа гэдэг тон зүб. Тиимэһээ аймагай партийна организаци КПСС-эй XXIII съездын, партиин ЦК-гай мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ, илангаяа таряан ажахые эрид хүгжөөхэ хэрэгтэ гол анхарал хандуулаа. Табан жэлэй түрүүшын жэлдэ аймагай колхоз, совхозуудай ажалшад бүхы таряалангай гектар бүриһөө 9 центнер ургаса абажа, хамта 545 мянган центнер таряа хуряаха зорилго урдаа табиһан байна. Эды шэнээн таряа үйлэдбэрилжэ шадабал, ажахынуудай үрэһэ хүрэнгэдэ, малай тэжээлдэ, эдеэ хоолдошье бардам хүрэхэ таряан абтаха, мүн гүрэндэ 83 мянган центнер таряа худалдаха, үшөө үрэһэнэй ссудада 17 мянган центнер ороохо оруулхабди гэжэ хараалаа һэмди.

Мүнөө жэлэй дүүрэхэеэ байхада, хэгдэһэн хүдэлмэриин зарим тэды дүнгүүдые согсолжо үзэмөөр. Нэн түрүүн ургаса абаха түсэбөө үлүүлэн дүүргээбди. Га бүриһөө 9 центнерэй оронда, мүнөө дунда зэргээр 13,5 центнер орооһон сохигдожо байна. Тэрэниие һайса сэбэрлэжэ, шэгнэжэ амбаарта хэхэдэмнай гектарай 12,5 гү, али 13 центнер таряан лаб гараха ёһотой. Тиихэдээ түсэбөөр хараалһан 545 мянган центнерэй оронго даб дээрэ харахада, 800 мянган центнер таряан үйлэдбэрилэгдэхээр байна.

Эдэ олон тоонууд бидэнэрые яһала һонирхуулна, сэдьхэлдэшье урматайгаар дуулдана. Элбэг баян ургаса абаһанай ашаар ажахынууднай гүрэндэ таряа худалдаха жэлэйнгээ түсэбүүдые хэды дахин эбхэжэ, үлүүлэн дүүргэбэ. Жэшээнь, Борьёогой совхоз, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоз дүрбэн жэлэй түсэб дүүргээ. Мүн Ленинэй, Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ колхозууд түсэбөө—3 дахин, Ториин совхоз, «Коммунизм» колхоз—түсэбөө 2,5 дахин, мүн «Октябрьский» совхоз—хоёр түсэб, «Мир» колхоз, Оёорой совхоз—1,5 түсэб дүүргэһэн байна. Аймаг бүхы дээрээ гүрэндэ таряа худалдаха жэлэй 3 түсэб дүүргэжэ, хамта 250 мянган центнер ороохо Эхэ оронойнгоо амбаарта оруулаа. Энэмнай 1,5 миллион пүүд таряан болоно. Энээнһээ урагша Зэдын аймаг хэзээдэшье иимэ ехэ таряа худалдаагүй юм.

ТАРЯАН БА ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ

А. БАДИЕВ,
КПСС-эй Зэдын райкомой нэгэдэхи секретарь

Тиигэжэ табан жэлэй һүүлшын жэл—1970 ондо үйлэдбэрилэгдэхэ хэмжээнэй таряан абтаба. Хэрбээ табан жэлэй түсэбэй Директивэнүүдэй ёһоор, 1966—1970 онуудта ороохо таряа үйлэдбэрилгын жэлэй дунда хэмжээн 35 процентээр дээшэлхэ байбал, харин үнгэрэгшэ табан жэлэйхидэ орхотоо гансахан байгша ондо 72 процент ургалта хэгдээ.

Парти, правительствамнай хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэлэй түсэблэлгые гуримшуулжа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые дээшэлүүлэгдэһэн сэнгээр абаха, илангаяа түсэбһөө гадуур ороһон ороохо таряанай худалдан абалгын сэнгые 1,5 дахин дээшэлүүлһэнэй ашаар таряан ажахые хүгжөөхэ тушаа колхоз, совхозуудай экономическа эрмэлзэлгэ нилээд ургаһан байна. Энээнэй аша үрэ элитээр харагдана. Шэнэ сэнгэй тогтоогдоһоной ашаар аймаг дотор ороохо таряа худалдалгаһаа абтаһан олзо доход эрид ехэ боложо, энээнһээ урагша хонин ажалай продуктнуудые худалдалгаһаа абтадаг олзо доходтоймнай адли боложо байна бшуу. Энэ жэлдэ колхоз, совхозууднай таряа худалдалгаһаа бүхыдөө 1.310.000 түхэригэй олзо оруулха аад, үнэндөө мүнөө 3.331.000 түхэригэй, тэрэ тоодо түсэбһөө гадуур худалдаһанай түлөө 2.021.000 түхэригэй сэбэр олзо доход абтахань гээшэ.

Үндэр баян ургаса абаһанай ашаар колхоз, совхозуудай бүхы һалбаринуудые гансашье мүнөө жэлдэ бэшэ, мүн ерэхэ жэлдэшье ашаг үрэтэйгөөр эрхилхэ һайн эрхэ нүхэсэл бии болоо. Нэн түрүүн аймагай бүхы ажахынууд ашаг олзо ехэтэйгээр жэлые дүүргэхэ аргатай болонхой. Ажахынуудые гарза хохидолһоо гаргаха тушаа хэжэ байһан хүдэлмэримнай амжалтатайгаар хүсэндөө хүргэгдэжэ байна. Хэрбээ 1964 ондо аймагай найман ажахынуудай олонхинь ашаг олзотой хүдэлжэ, 770 мянган түхэригэй сэбэр олзо оруулагдаһан байбал, нёдондо бүхы колхоз, совхозууднай ашаг олзотой гараа һэн. Тиигэжэ 2,3 миллион түхэригэй сэбэр олзо оруулаа. Байгша ондо тэдэ тоонууд һураггүй ехээр дээшэлүүлэгдэхэ байһаниинь дамжаггүй.

Табан жэлэй түрүүшын жэлэй ургаса хуряалгын зарим дүнгүүд иимэрхүү даа. Аймагай партийна организаци, ажахынуудай партийна организацинууд, Совет болон хүдөө ажахын органууд партиингаа XXIII съездын, КПСС-эй ЦК-гай мартын, майн Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые хүсэндэнь хүргэхын түлөө нилээд ехэ ажал хэжэ, газар таряалангай культурые дээшэлүүлхэ талаар зарим тэды үрэ дүн туйлаа.

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта)

Эдэмнай Борьёогой талын ёһотойл баатарнууд гээшэ. Зураг дээрэ: (баруун гарһаа) совхозой түрүү комбайнернууд Цынгэ Бадмаев, Норбо Гармажапов, тракторай бригадын бригадир Валерий Русин.
А. ИСТОМИНОЙ фото.

ҮНДЭР УРГАСА— ОРОЛДОЛГОҺОО

Ургасааршье баян, урин дулаахан, ёһотойл элдин һайхан алтан намар болобо гээшэ. Иимэ үедэ таряалан дээрэ хүдэлжэ байһан хүндэ урматай, сэдьхэл зүрхэнһөө омогорхон, дуу татажа ябаад ажаллаха дуран хүрэнэ.

Манай бригадынхид бүхы 1300 гектар таряагаа хори гаран хүдэлмэриин үдэр соо бултыень амяарлан хадажа, хуряажа дүүргээд, мүнөө бүхы хүсэеэ намарай паар хахалалга, таряалангай һолоомо суглуулгада табинхай. **Түсэбэй ёһоор 17 мянган центнер ороохо абаха аад, хамта 22 мянган центнер алтан таряан амбаарта хэгдээ гэхэ гү, али га бүриһөө дунда зэргээр 18 центнер ургаса хуряагдаа.**

Таряанай ургасые гансашье түргэнөөр, гээлтэгүйгөөр хуряаха бэшэ, нэн түрүүн ороохыень шанар һайнтайгаар абаха тушаа илангаяа ехэ оролдолго гаргагдаба. Юуб гэхэдэ, манай бригада эрхим шанартай үрэһэ ургуулжа колхоздоо үгэхэ тон харюусалгатай даабари дүүргэжэ байдаг ха юм. Хэрбээ һайса бодомжолонгүй, таатай зохид болзорынь олонгүй, таряагаа миил нюдэ балай хадаа, хуряагаа һаамнай, юун ёһоор шанартай ороохон абтаха гээшэб.

Тиимэһээ бүхы ургасаяа хуу амяарлан хадаад, тэрэнээ баалдань һайса хэбтүүлжэ хүсэд эдеэшүүлээд, хатаагаад хуряадаг байгаабди. Энээнэй ашаар ороохониинь хүсэд эдеэшэнхэй, нойтониинышье 20 процентһээ дээшэ бэшэ, эрхим шанартай таряан тоог дээрэ ороо бшуу. Тэрэниие оло дахин сэбэрлэжэ, үлүү ехэ гаргаша хэнгүй, дары ашаад бэлэдхэлэй пунктда ябуулха, үрэһэ хүрэнгэдэ хааха аргатай болоо. Мүнөө хүрэнгын 5000 центнер шэлэмэл һайн сортовой шэниисэ, 1000 центнер ешмээн гүйсэд сэбэрлэгдээд, амбаарта хэгдэнхэй.

Бүхы механизаторнуудайнгаа үнэн зүрхэнһөө оролдожо, эсэхэ сусахые мэдэнгүй ажаллаһанай ашаар лэ үндэр баян ургаса ургуулжа, тэрэнээ эрхим шанартайгаар, яһала түргэншье хуряажа абаабди. Илангаяа шадамар бэрхэ комбайнер Банзаракца Цыденовые сэдьхэлэй һайхан үгөөр магтахаар байна. Энэ нүхэрнай «ЖВН-6» жаткатай комбайнаар 1000 га хадаа. Мүн комбайнернууд Иннокентий Подельский, Дондок Семенов, Содном Ганжуров гэгшэд тус тустаа 400 гаран га таряа хуряажа, 5800—6000 центнер ороохо сохижо абаа.

Е. БУТАКОВ,
Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тракторна бригадын бригадир, Социалис Ажалай Герой.

Донбасстахи Славянска ГРЭС-тэ 800 мянган киловатт хүсэтэй Европодохи тон томо энергоблок тодхогдохо юм. Мүнөө эндэ котельнэ агрегадтахи хүдэлмэри дүүргэгдэжэ байнхай; бүхы энергоблок мүнөө жэлдэ хүсэд бэлэн болгогдохо ёһотой. Зураг дээрэ: Славянска ГРЭС-тэ 800 мянган киловатт хүсэтэй энергоблогой турбинанууд хабсаргагдажа байна.

АПН-эй фото.

МАЛШАДАЙ БЭЛЭГҮҮД

Захааминай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малшад хүдөөгэйхидэй һайндэртэ зорюулан, гүрэндэ мяха худалдаха 9 һарынгаа түсэб 107,5 процент дүүргэбэ. Тиигэжэ тэдэнэр 85 центнер түсэбһөө гадуур тушаагаа.

Хонишод Гармажаб Найданов, Михаил Корнаков, Федор Островский, Цыбик Ардаев гэгшэд илангаяа үрэ ехэтэйгээр ажаллаа юм. Жэшээлхэдэ, Г. Найданов харууһалһан 600 толгой хонидоо тобир тарганаар тушааһан. Тиихэдэ Ф. Островский 500 хонидойнгоо толгой бүхэнэйнь шэгнүүрые 40 килограмм болгоһон байна.

Энэ колхоз мүн һү тушаалгаар жэлэйнгээ түсэб дүүргэбэ. Һаалишан Сокто Хубаринов түсэбэй ёһоор 18540 килограмм һү һааха байһан һаа, 8 һарын туршада 20707 килограмм һааба. Валентина Банзаракцаева жэлэйнгээ түсэбһөө гадуур 1500 килограмм һү һаагаа. Һаалишад Галина Бадмаева, Дудари Самбуева гэгшэд мүн лэ ехэ амжалтануудые туйлаа.

АЖАЛАЙ АЯЛГА

Үнгэрэгшэ жэлдэ XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй гүрэндэ таряа худалдаха түсэб захилаа гурба дахин дүүргэхэдэнь, ехэ амжалта туйлаһанда тоологдоо һэн. Мүнөө жэл эндэхид, мүн Зэдэ Борьёогой бүхы таряашад, механизаторнууд бүришье ехэ, бүришье баян дэлгэр таряа ургуулаад, хуряажа дүүргэхэ дүтэлэнхэй. Гүрэндэ таряа тушааха хүдэлмэри бүришье амжалтатайгаар ябуулагдажа байна.

Мүнөө намартаа Зэдэ Борьёогой талаар, Бургалтай Торёор ажалай дуунай аялга зэдэлээ. Дулаан ута намар боложо, ургаса хуряахада ехэ һайн байгаа. Мүнөө Зэдын таряашад ургаса хуряалгын хүдэлмэри дүүргэнтэжэ, өөрынгөө һайндэр угтахаяа байна.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй һайндэр түрүүшынхеэ тэмдэглэгдэхэнь ха юм даа. Таряа хуряалгыншье үедэ, һайндэрэйшье үедэ бидэнэр, соёлшод, ажалшадые һайнаар хангаха гэжэ оролдоһон байгаабди, оролдожошье байнабди. Һайндэрэй үедэ харуулха ехэ программа бэлдэгдэнхэй. Гансахан аймагай центртэ концерт наадан табигдаха бэшэ, харин аймагай ажахынуудаар агитбригаданууд ябажа, ажалшадые хантаха юм. Энэ зорилгоор агитконцертнэ бригада бүхэн ажахы бүхэниие даажа абанхай. Октябриин 7, 8, 9-дэ найман иимэ бригада аймаг соогуур ябажа байха. Петропавловкын, Ториин, Белоозерскын Соёлой байшангуудай, барилгын управлениин, шэлэй заводой, оперно театрай, культурно-гэгээрэлэй училищиин агитбригаданууд хоёр-гурбан үдэр соо аймагай бүхы һууриин газарнуудай ажалшадые хангаха юм.

Октябриин 9-дэ аймагай центртэ һайндэрэй эхилһэнэй удаа «хани барисаан» гэһэн ехэ концерт табигдаха. Энээндэ табан агитбригада хабаадаха юм.

Энэ һайндэртөө айлшадые—зохёолшод, уран зураашадые хүлеэнэбди. Манай аймагай соёлой хүдэлмэрилэгшэд зохёолшодтой, уран зураашадтай уулзаха хүсэлэнтэй. Соёлшод таряашадтаяа хамта ургасаяа хуряалсаабди гэхэ эрхэтэйбди, саашадаа иимэ барисаа холбоогоо һуладхахагүйбди гэхэ байнам.

А. ФИЛИППОВ,
Зэдын аймагай гүйсэдхэхэ комитедэй соёлой таһагые даагша.

НОВОЛИПЕЦКЭ МЕТАЛЛУРГИЧЕСКА ЗАВОДТО А. Н. КОСЫГИН ХҮРЭБЭ

[СС]СР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин [октя]бриин 4-дэ Липецк город ошо[о], Новолипецка металлургическа [за]водто хүрэһэн байна. СССР-эй [Мин]истрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Госпланай [түрүү]лэгшэ Н. К. Байбаков, СССР-[эй] Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, Материально-техническа хангалгын талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ В. Э. Дымшиц тэрээнтэй хамта ябалсаа.

А. Н. Косыгин, тэрээнтэй ябалсаһан нүхэдүүд заводой хүдэлмэритэй танилсаа, хүдэлмэришэдметаллургнууд болон барилгашадтай хөөрэлдөө. Липецкэ областиин болон Липецк городой партийна, советскэ органуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдтэй хамта, заводой инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар заводой табан жэлэй түсэбэй хараануудые зүбшэн хэлсээ, энэ предприятиин эгээл ашаг үрэ ехэтэйгээр хүгжэлгые хангаха хэмжээнүүдые хараалаа.

А. Н. Косыгин, Н. К. Байбаков, В. Э. Дымшиц октябриин 5-най үдэшэ Москвадаа бусажа ерээ.

(ТАСС).

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ

Арадай ажахын ашаануудые болон пассажирнуудые шэрэхэ талаар, автомобильна харгынуудые бариха, заһабарилха, һайнаар байлгаха талаар долоон жэлэй түсэбэй даалгабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэһэнэйнгээ түлөө автомобильна транспортын болон харгын ажахын предприятинуудай, организацинуудай бүлэг олон хүдэлмэришэд, инженер, технигүүд, алба хаагшад, партийна, советскэ, профсоюзна, комсомолой организацинуудай хүдэлмэрилэгшэд СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1966 оной октябриин 5-най Указаар СССР-эй орденууд болон медальнуудаар шагнагдаа.

Ленинэй орденоор 490 хүн, Ажалай Улаан Тугай орденоор — 1689 хүн, «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор—6269 хүн, «Ажалай габьяагай түлөө» медаляар—4238 хүн, «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медаляар—4235 хүн шагнагдаа.

(ТАСС).

Зэдын таряашадай илалт

Аймагайхид үндэр баян ургасаар Эхэ ороноо баясуулба. Бүхы таряалангай га бүриһөө 13,5 центнер, хамтадаа 800 мянган центнер таряа хуряагаа. Гүрэнэй амбаарта 83 мянган центнерэй орондо 250 мянган центнер таряа оруулжа, жэлэй гурбан түсэб дүүргэө.

ТАРЯАН БА ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта)

ХҮДӨӨ АЖАХЫН мэргэжэлтэд, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, таряашад, механизаторнуудай дунда эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулхадаа, газар таряалангай культура дээшэлүүлгые алишье талаһаань зүбөөр, агрономическа, технологическа болон эмхидхэлэй асуудалнуудые бодомжотой һайнаар, шадабаритай мэргэнээр шиидхэдэг байхаар тэдэниие һургаха, хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдаа. Илангаяа тэдэнэй үүсхэл эдэбхиие дээшэлүүлхэ тушаа бодомжологдоо. Партиин райком, үйлэдбэриин управлени, колхоз, совхозуудай парткомуудшье кадрнуудай дунда, илангаяа хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдэй дунда эмхидхэлэй хүдэлмэриие тусхай түсэбэй ёһоор бэелүүлдэг болоо. Тэрэнэй ашаар ажахынуудай агрономуудай эдэбхи үүсхэл, харюусалга һураггүй дээшэлээ. Тэдэнэр агротехникые зүбөөр, комплексноор нэбтэрүүлхэ, хуушанай гуримаар хүдэлжэ байдаг заншалые орхихын түлөө ехэ зоримгойгоор тэмсэнэ. Жэшээлхэдэ, энээнһээ урагша хабарай тарилгые «түрүү аргаар» эртэ тарихамнай гээд, ороoһото ургамалнуудаа шадаал һаа эртэ тарижа дүүргэхые оролдодог байгаа. Гол түлэб майн 1-дэ эртын тарилга дүүрээд байгша бэлэй. Тиихэдээ ямаршье уларилтай жэл байһаниие хараада абадаггүй, нэгэл тогтомол гуримтай, тэрэнээ эбдэхээ зүрхэсэдэг байгаа бшуу. Мүнөө тиимэ юумэн үгы. Тарилгын болзорые, мүн таряалан дээрэхи бусадшье хүдэлмэриин болзорые тодорхойлходоо, үнгэрһэн жэлнүүдэй дүй дүршэлые, ямар уларилтай жэл байһые заабол хараада абалсадаг болоо. Энээнэй ашаар байгша ондо олонхи ажахынуудта шэниисэ болон бусад ургамалнуудай тарилгын болзор топ зүбөөр тодорхойлогдоһон. Энээниие мүнөө абтаһан ургаса гэршэлнэ ха юм.

КОЛХОЗ, совхозуудай агрономуудай үүргэ нилээд дээшэлээ. Тэдэнэр газар таряалан эрхилхэ түрүү онол аргануудые, илангаяа зүб севооборот нэбтэрүүлхэ талаар ёһотойл үүсхэлшэд болонхой. Аймагай олонхи ажахынуудта научна, таарамжатай зүб севооборот зохёогдоод, һайнаар ашаглагдажа байна. Олонхи агрономууд ороoһо таряанай үрэһэ ургуулгые гуримшуулха, гол түлэб сортовой болон эрхим репродукциин үрэһөөр таридаг болохо гэжэ оролдоно. Агрономуудай мэргэжэл, шадабариин али тухай ургаһаниие Борьёогой совхозой главна агроном И. П. Зайцев, тэндэхи нэгэдэхи отделениин агроном Ю. А. Белых, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой главна агроном Д. Б. Лумбунов болон бусадай ажал дээрэһээ элитээр харагдана.

Колхоз, совхозуудай партийна организацинууд ооһэдынгөө механизаторнууд, таряашадай дунда эмхидхэлэй ехэхэн хүдэлмэри ябуулна. Харюусалгатай һалбари болохо—таряан ажал дээрэ коммунистнуудые зүбөөр хубаарилан табижа, тэдэниие үндэр ургасын түлөө тэмсэлэй гол хүсэн болгохо гэжэ тэмсэнэ. Нёдондо Борьёогой совхоздо материальна үйлэдбэри дээрэ хүдэлжэ байһан коммунистнуудай олонхинь ооһэдынгөө социалис уялгые үлүүлэн дүүргэһэн байна. Энэ жэлдэшье тэндэхи партком ажалаа баһал тиимээр эмхидхэнэ. XX партсъездын, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай парткомууд ооһэдынгөө үдэр бүри хэжэ байһан ажалай дүнгөөр омогоргохо эрхэтэй. Эндэмнай шадамар бэрхэ эмхидхэлшэд, КПСС-эй XXIII съездын делегат В. П. Каленов, Социалис Ажалай Герой Е. П. Бутаков гэгшэд урган хүмүүжүүлэгдэээ ха юм. Тэдэнэй даадаг бригаданууд энэ жэлдэ үндэр баян ургаса ургуулаад, тэрэнээ хаһа сагтань, эрхим шанартайгаар хуряагаа.

АЖАХЫНУУДАЙ партийна организацинууд таряа хуряалгые амжалтатайгаар үнгэргэхын түлөө тэмсэлые толгойлжо, механизаторнууд, таряашадай мүрысөө шадамараар хүтэлбэрилһэн байна. Тэрэнэй ашаар лэ таряан эмхитэйгээр хуряагдажа, гүрэндэ ороoһо худалдаха түсэбшье амжалтатайгаар дүүргэгдээ бшуу.

Таряан ажалда туйлагдаһан үрэ дүн тухай хэлэхэдээ, бии байһан дутагдалнууд, хэрэглэгдээгүй арга боломжо, шиидхэгдээгүй асуудалнууд тухай дурдангүй үнгэрэлтэй бэшэ. Колхоз, совхозуудай парткомууд, аймагай партийна организаци бии байһан дутуу дундануудайнгаа гол шалтагааниие элирүүлхэ, тэрэнээ усадхаха, саашадань дабтахагүйн тула ехэ хүдэлмэри хэхэ байһаниинь элитэ. Үрдамнай шухала зорилгонууд үшөөл олон. Тэдэниие зүбөөр шиидхэжэ шадаа һаа, табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэб амжалтатайгаар бэелүүлэгдэхэ байһаниинь лабтай.

УРГАСЫН ЭЗЭН—АГРОНОМ

Борьёогой совхозой главна агроном И. ЗАЙЦЕВ дүй дүршэл тухай хөөрэнэ

«ХУРА БОРОО оробол, агрономшье хэрэгтэй бэшэ» гэжэ хэншьеб нэгэнэй хүхижэ хэлэһэн үгэ бии гээшэ ааб даа.

Нээрээшье таряалангай ургаса олонхи ушарта сагай уларил, байгаалиин эрхэ байдалһаа нилээдгүй дулдыдадагынь арсашагүй. Теэд хэды тиимэшье һаань, һүүлэй һүүлдэ хүнэйл хүсэл оролдолго, мэргэжэл шадабари шиидхэхы үүргэ дүүргэхэ байна. Илангаяа мүнөө машина, техникын олон боложо, эрдэм наукын шэнэ шэнэ туйлалтануудай улам ехээр дэлгэржэ байһан үедэ мэргэжэлтэд, агрономуудай харюусалга, үүргэ эрид дээшэлээ ха юм.

Гансахан хура бороодо найдаад, тэнгэриин шарай адаглаад һууха болоо һаа, ороoһо таряанай баян ургаса абахань бэрхэтэй.

Манай совхоз һүүлэй гурбан жэлдэ ороoһо таряанай яһала тогтууритай һайн ургаса абана. Жэшээлхэдэ, 1964 ондо гектарай 9,8 центнер таряа хуряаһан һаа, харин нёдондо га бүриһөө 10,3 центнер ургаса абажа, бүхыдөө 129 мянган центнер ороoһо суглуулһан байна. Тиихэдэ **байгша ондо бүхы таряалангай га бүриһөө дунда зэргээр 13,5 центнер, тэрэ тоодо гектарай 16,2 центнер шэниисэ абтаа. Хамта дээрэ 180 мянган центнер ороoһо абаабди.** Энээниие миил хура бороогой хүсөөр абтаһан ургаса гэхэ болоо һаа, тэнэг ябадал гээшэ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ манай совхозойхид нютагтаа таараһан, һайн сортын, шэнэ репродукциин үрэһөөр таридаг болоо. Илангаяа эгээл таарамжатай зохид болзорынь оложо таринабди. Урдань нэгэ тогтоомол болзорто, ехэнхидээ майн 1-һээ урда тээ таригты гэжэ хашадаг һэн. Мүнөө тиимэ юумэ үгы. Бидэ өөһэдөө сагай уларилай байдалые хаража тодорхойлнобди. Энэ жэлдэ хабартаа ехэ хүйтэн, хуурай байһан дээрэһээнь майн 1-һээ хойшо ороoһото ургамалнуудые таряжа эхилээд, майн 16—17-до дүүргээ һэмди. Тэрэнэймнай зүб байһаниие мүнөө жэлэй ургаса харуулаа. Тарилгын бүхы хүдэлмэриин шанарай түлөө шангаар тэмсэнэбди. Механизатор, таряашадай ажалай түлөөһые таряанайнь ургасын гараһанай хойно үгэдэг болообди. Мүн энэ жэлдэ таряанай нилээд ехэ хуби сэбэр паар, намарай паар дээрэ таригдаа. Горитой газарта минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаа. Жэшээнь, 500 га намарай паар дээрэ хабар лущени хэжэ, нэгэ доро аммиагай уһа оруулалсаад, шэниисэ тариһамнай гектарай 23—25 центнер ургаса абтаба. Буртаг үбһэ сэбэрлэхын тула 2000 гектар таряан дээрэ самолёдоор хоро хаюулһамнай, адаглахада, ургасань гектарай 2—2,5 центнерээр дээшэлээ.

Эдэ бүгэдэ үндэр баян ургаса абаха хэрэгтэмнай нилээд ехэ туһа нэмэри болоо.

Совхоз дотороо нэгэдэхи отделениинхид (эрхилэгшэ С. Б. Мункуев, тракторна бригадын бригадир В. И. Русин) эгээл ехэ ургаса хуряанхай. Эдэнэр га бүриһөө дундаа зэргээр 15,5 центнер таряа абаһан. **Совхозой гүрэндөө хамта 90 мянган центнер ороoһо худалдаад байхада, тэрэнэйнь 48 мянган центнерые энэ отделениинхид оруулаа бшуу.**

Энэ амжалтада отделениин агроном Юрий Белых гэгшын оруулһан хубита ехэ гэжэ хэлэхээр байна. Институт дүүргэһээр оройдоол хоёр жэл хүдэлжэ байбашье, энэ хүбүүн эдэбхитэй, ажалаа һайн мэдэхэ, оролдосотой бэрхэ мэргэжэлтэ байһанаа харуулаа. Юрий Алексеевич хабарай тарилга, ургаса хуряалгыншье үедэ бүхы хүдэлмэриин шанарые нарихаар шалгажа, агротехникэ сахиха хэрэгтэ механизаторнуудай урда шанга эрилтэ табижашье шададаг. Мүнөө тэрэ отделенидээ севооборотой шэнэ гурим нэбтэрүүлжэ байнхай.

ГАЗЕТЭНҮҮД болон РАДИОГОЙ «ХООЛОС» гэжэ НҮҮДЭЛ РЕДАКЦИ

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой түрүү комбайнернуудай нэгэн Сосор Жигжитов энэ жэлдэ гансаараа 610 гаран га таряа хуряагаа. Зураг дээрэ (зүүн гарһаа): комбайнер С. Жигжитов колхозой түрүүлэгшэ С. Б. Жаргаловтай хөөрэлдэжэ байна.

ХЭҺЭН АЖАЛНАЙ ДЭМЫ ХОСОРООГҮЙ

ТЭЭСГЭН МАНАЙ хүршэ XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Михаил Поликарпович Кавелин намтай уулзаад:

— Зай, Сандак Базарович, ургаса хэр бэ? Гектарай хэды центнер хуряанабта?—гэбэ.

— Даб дээрээ га бүриһөө дунда зэргээр 16,6 центнер болонол даа,—гэхэдэмни, бага этигэжэ ядаһан хэбэртэйшэг:

— Оо, тиигээ һаа молодец гээшэт, ургасаараа бидэнээ ахибалта,—гээд гарым адхаба.

Сэхынь хэлэхэдэ, урда жэлнүүдтэ манай ажахы ороoһо таряанай тиимэшье үндэр баян ургаса абажа бирадаггүй, аймагайнгаа Ленинэй, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудта яашье хүрэдэггүй бэлэй. Эдэмнай жэл бүри гектарай 13—14 центнер таряа алдадгүй абадаг ажахынууд ха юм. Тиимэһээ урдань үндэр ургасаар хэзээдэшье суурхаагүй манай колхозой гэнтэ га бүриһөө 17 центнер шахуу ороoһо абажа байхада гайхаханьшье буруу бэшэ байгаа.

Теэд нэгэ зариманай: «хура бороогой ехээр ороходо, ургасашье гараа юм ааб даа» гэжэ бидэниие гансал тэнгэриин үршөөл хайраар элбэг баян таряа ургуулаа гэһэншүүгээр һанадагынь харамтай. Үнэндөө миил тэнгэриин туһаламжаар элбэг ехэ ургаса абаа бэшэ, харин бүхы механизаторнуудай хара хүлһэеэ гамнангүй оролдоһоной ашаар иимэ амжалта туйлагдаа гэжэ лаблая.

КПСС-эй ЦК-гай мартын (1965 оной) Пленумэй, мүн партиин XXIII съездын шиидхэбэринүүдые хүсэндэнь хүргэхын түлөө тэмсэжэ, манай колхозойхид газараа эзэн ёһоор ашаглаха, таряалан дээрэхи бүхы хүдэлмэриие агротехникын заабаряар, шанар һайнтайгаар бүтээдэг болохо талааршье бага бэшэ юумэ хээ. Урзанда жэлһээ хойшо отделени бүхэндэ бэеэ дааһан тусхай тракторна бригадануудые эмхидхээд, тэдэндэ таряанай газар, хэрэгтэй техникыень даалгажа үгөөбди. Бригада, механизатор бүхэндэ үйлэдбэриин даабари табигдажа үгтэнэ. Ажалай түлөөһые шэнэ гуримаар, ургуулжа абаһан ургасынь жэшээтээр үгэдэг болообди. Илангаяа хүниие зүбөөр урмашуулха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдаа. Жэшээлхэдэ, нёдондо һайнаар хүдэлһэн, ургаса ехээр абаһанайнь түлөө механизаторнуудтаа гансахан нэмэлтэ түлөоһэндэ 1600 центнер ороoһон үгтэбэ. Тэрэшэлэн газар таряалан эрхилэлгые гуримшуулжа, нёдондонһоо севообородой шэнэ гуримда орообди. Таряанай бүхы газарай хүрьһэн шэнжэлэгдэжэ, поли бүхэндэ технологическа карта табигдаһан байна. Энээнэй ашаар ямар газарые хайшан гээд элдүүрилхэб, хаананы ямар үтэгжүүлгэ, хэды шэнээн оруулхаб гэжэ картограммын ёһоор хэгдэнэ.

ЭДЭ БҮХЫ хэмжээ ябуулганууд таряалангай ургаса нилээд дээшэлүүлхэ арга боломжо олгожо үгэһэниинь арсашагүй. Жэшээлбэл, 1961 ондо колхознай таряалангай га бүриһөө оройдоол 6,1 центнер ургаса абаһан һаа, 1964 ондо—гектарай 10,4 центнер, харин нёдондо—12,4 центнер таряа хуряагаа һэмди.

Байгша ондо бүхы ороoһото ургамалнууд богонихон болзорто, һайн шанартайгаар таригдаа. Таряалангай буртаг үбһэ сэбэрлэхын тула 640 гектарта самолёдоор хоро хаюулаабди.

Тиигэжэ бүхы таряалан дээрэмнай бараг һайн ургаса гараа юм. Мүнөө 3381 га таряан хуряагдажа, хамта 56,5 мянган центнер ороoһон сохигдонхой. Ондоогоор хэлэбэл, га бүриһөө 16,6 центнер ургаса гараа. Харин гектарай 9,3 центнер ургаса абаха түсэбтэй һэмди. Шэниисэ, ешмээн гектарай 17,5 центнер абтаба. Зарим газарһаа бүришье ехэ таряан сохигдонхой. Нэгэдэхи бригадын Худагтын-Адаг гэжэ газарта 172 га дээрэһээ гектарай 28—30 центнер шэниисэ гараа. Мүн хоёрдохи бригадада Добын-Газар гэжэ 182 гектар хара паар байһан полиһоо га бүриин 32 центнер хүрэтэр алтан шара таряан абтаа.

Энээнэй ашаар гүрэндөөшье горитой таряа худалдаха аргатай болоһомной мэдээжэ. Түсэбзахилайнгаа ёһоор 6 мянган центнер ороoһо худалдаха аад, мүнөө 19,3 мянган центнер (тэрэ тоодо 3 мянган центнерынь урдань уриһаар абаһанаа бусаагаабди) таряа Эхэ ороной амбаарта оруулаад байнабди. Ингээд һаяар үшөө 2 мянган центнер ороoһо худалдажа, жэлэй гурбан түсэб дүүргэхэмнай.

Удахагүй бүхы ургасаяа хуряажа дүүргэхэдээ, хамта 70 мянган центнер таряа тоог дээрээ оруулхабди. Энээнһээ үрэһэ хүрэнгэдөө хүсэд хүрэхөөр хаагаад, гэшүүдэй ажалай түлөөһэндэ горитой хубаажа, адууһа малдашье элбэгээр үгэхэдэмнай бардам хүрэхэ таряан бии болоо.

УРГАСАЯА түргэнөөр, гээлтэгүйгөөр хуряахын тула бригаданууд, механизатор бүхэн хуряалгын түрүүшын үдэрһөө аршэмтэйгээр ажаллаа. Колхоз соогоо нэгэдэхи тракторна бригадынхид (бригадир Л-Д. Цыденов) арбан хоног бүриин мүрысөөнэй дүнгөөр эрхимлэжэ, дамжуулгын Улаан туг бүхөөр барижа ябана. Эндэхи түрүү комбайнер Бадма-Цырен Ринчинов «ЖВН-6» жаткаар 860 га таряа амяарлан хаданхай. Гуша гаран жэлдэ механизатораар хүдэлһэн, ажалша бэрхэ гэжэ суутай Чойсорун Бубеев 510 га ургаса хуряагаа. Хоёрдохи бригадада комбайнернууд Виктор Шадапов, Егор Сахяев, Базар Гармаев, Жамьян Галсанов болон бусад нилээд ехэ таряа хадаа, хуряагаа юм.

Энэ жэлэй эрхэ байдалда кукурузашаднай баһал һайн ургаса ургуулаа. Нёдондо кукурузашадай дунда аймагай чемпион болоһон Банзаракца Цыденжапов 115 га газарай гектар бүриһөө 250 центнер ногоон эшэ намаа абаа. Мүн бэрхэ кукурузашан Цыбик-Даша Лубсанов га бүриһөө 360 центнер ургаса хуряанхай.

Үндэр баян ургаса абажа, гүрэндөө түсэбһөө гадуур таряа ехээр худалдаад, олзо доход элбэгээр оруулхамнай. Гансахан таряа худалдалгаһаа 148 мянга шахуу түхэригэй сэбэр олзо абахабди. Энэмнай колхозой экономико хүгжөөхэ хэрэгтэ тон ехэ туһа нэмэри болохо бшуу.

Доржи Банзаровай

С. ЖАРГАЛОВ,
нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ;
Д. ЛУМБУНОВ,
колхозой главна агроном.

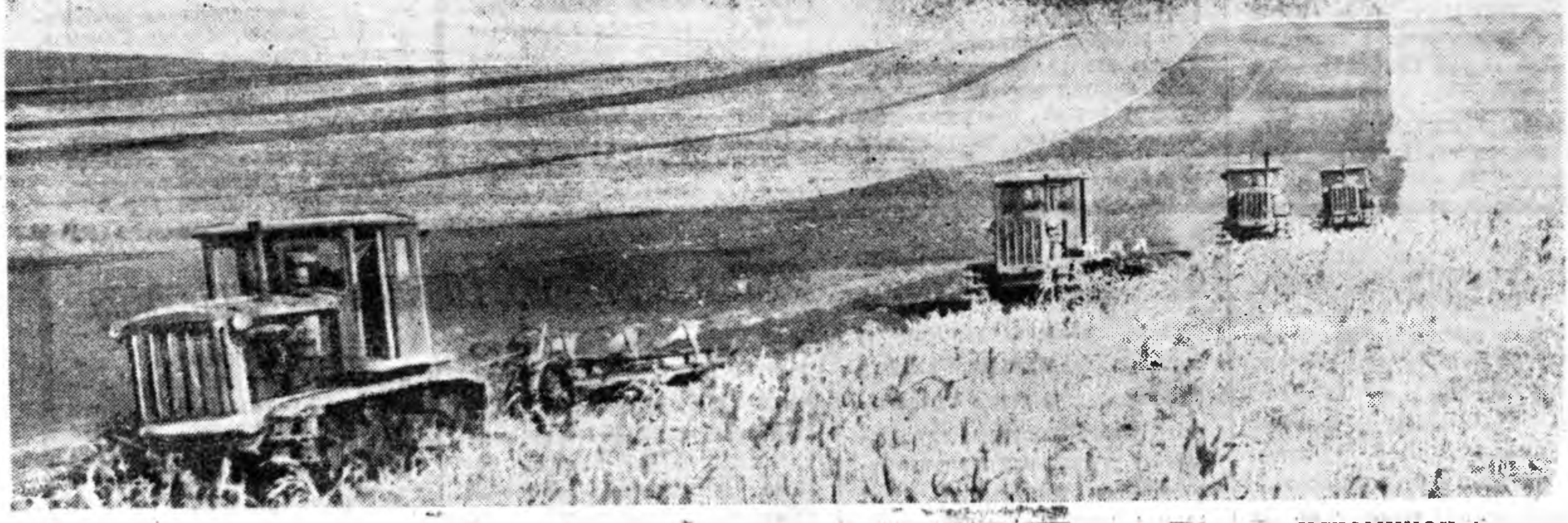

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Зэдын зэрэл гэтэмэ талада намарай паар хахалагдана.

А. ИСТОМИНОЙ фото.

БАЯН ТАЛЫН ХЭШЭГ

БҮРИ һаяхан лэ барагдашагүй үргэн Борьёогой талаар дүүрэн халюун шаргал таряан далай эбхэрэн долгилжо, алтан хоолосуудаараа огторгой өөдэ харбуулан байгаа бэлэй. Юрэдөө энэ заха хизааргүй гэхээр ехэ ургасые ямар хүсөөр, хэзээ хуряажа хойнонь гараха юм даа гэжэ һанахаар һэн.

Теэд уданшьегүй комбайн, машинануудай хүсэтэ аялга тала дайдые доһолгон, эршэгэй халуун ажалай охин үдэр һүнигүй бусалжа эхилээ. Хээрын һалхи, наранда хүри улаан болоһон шарайтай хүдэр комбайнер хүбүүд талын онгосонуудые жолоодон, таряан далай соогуур тамаруулаа. Согтой хүхюун автомашинын жолоошо хүбүүд баһал харгын тооһо бурьюулан, комбайн—тоогой, тоог—бэлэдхэлэй пунктнуудай хоорондо хурдан хүлэгэйнгөө хүсэ мэдүүлжэ табилуулаа. Юрэдөөл үглөөнһөө үдэшэ болотор тала дайдаар хуа тооһон газарта һоөргөө буужа үрдидэггүй бэлэй.

Харин мүнөө үргэн тала номгоржо, хон-жэн болошоһон мэтэ. Гансал халюурма шара таряалан дээгүүр тоо томшогүй олон һолоомоной бухал, һүринүүд жэрылдэжэ, мүн һаяхан хахалһан лүс хара газар эндэ тэндэ тэбхылдэнэ. Тоогууд дээрэ хада гүбээ шэнги обоотой алтан шара таряан нюдэндэ урихханаар харагдана. Эдэ ороoһон хадануудай хажуугаар хүдэлжэ байһан хүнүүд бүри бишыхануудшэнгеэр үзэгдэхэ юм.

Теэд эдэ бүхы туйлай ехэ ажал хүнэйл гараар бүтээгдээ бшуу. Тиимэһээ эдэмнай ёһотойл баатарнууд болоно.

Бодоодшье үзыт даа. Гансахан Борьёогой совхоздо 13,4 мянган га газарай ургаса хуряагдажа, хамта 180 мянган центнер таряан сохигдоо. Тэрээнһээ 80 мянган центнерынь гүрэндэ худалдагдаа гэхэ гү, али жэлэй дүрбэн түсэб дүүргэгдэхээ байна. Энэмнай хэлэхэдэ бэлэншье һаа, үнэндөө олохон хүнэй хүлһээ нилээд гаргажа бүтээһэн ажал ха юм. Жэшээлхэдэ, гансал тэрэ 90 мянган центнер гэхэ гү, али 540 мянган пүүд таряа бэлэдхэлэй пунктда зөөхын тула хэды олон машина үдэр һүнигүй гүйлдөө гэхэбта? Тооложо барашагүй.

— Ургаса хуряалга дээрэ шалгарһан ажалай түрүүшүүлые нэрлыт,—гэжэ совхозой парткомой секретарь Ж. Ванкеевые гуйхадамнай, тэрэ иигэжэ хэлээ:

— Тэрэнь һайнаар, энэнь муугаар хүдэлөө гэхын аргагүй. Б... тал баатарлигаар ажаллаа.

Зүб лэ даа. Энэ ехэ таря... килограмм бүхэндэ хэдэн арб... зуугаад комбайнернууд, тракто... стнууд, автомашинын жолоо... хүдэлмэришэд, студентнэрэй ... лай хубита байна ха юм.

Тиигэбэшье эрхимүүдэй эш... ёһотойл ажалай баатарнуудай ... рые дурдангүй үнгэрхэ аргаг... Нёдондо республика соогоо ... ряалгын чемпион байһан Цы... Бадмаев, габшагай бэрхэ комб... нер Норбо Гармажапов, мүн ... байнернууд Александр Метел... Федот Афанасьев, Николай Си... цын, Александр Демин, жолоо... Владимир Хлебников, Дми... Вершинин, Иван Якимов б... ажалша бэрхэ, үнэн шударгы ... нүүдые нэрлэхэ болоо һаа зах... Тиигэжэ олоной хүсөөр, ухаан... долоор, зүрхэнэй халуун эрмэл... гээр энэ амжалта туйлагдаа.

Үндэр баян ургаса ургуу... тэрэнээ түргэнөөр, гээлтэгүй... хуряажа абаһанайнь түлөө Бо... ёогой талын таряашад, механи... торнуудта Эхэ оромнай гүн... баясхалан хүргэнэ.

Т. БАШКУЕВ,
М. НАМЖИЛОВ,
нүүдэл «Хоолос»
редакциин корреспондентнэр.

ОЛОНОЙ ХҮСЭН ЕХ...

ҺҮҮЛШЫН гектар таряа... ряагдажа, комбайнууд ... хойноһоо һубарилдан, колхоз... гоо түб тээшэ субаба.

Колхознай бүхы таряагаа ... гони болзорто хуряажа, га бүри... һөө дунда зэргээр 15 центнер ... хэ гү, али хамта 60 мянган ... нер ороoһо амбаартаа оруу... гүрэндөө 18,9 мянган цен... таряа худалдажа, жэлэй дү... түсэбһөө дээшэ таряа Эхэ ор... үгөө.

Энэ амжалта миил зүндөө ... хэнээр туйлагдаа бэшэ. Бүхы ... ряашад, механизаторнуудай ... хүсэ шадалаа гамнангүй, эрш... тэй шангаар, эмхитэй һайнаа... далһэнэй ашаар туйлагдаа. ...

Ехэ ургасын түлөө тэмсэлэй ... рүү зэргэдэ коммунистнууд ... сомолшууд мүрысөөнэй туг ... бусадта жэшээ харуулжа ... КПСС-эй XXIII съездын деле... һаяхан Ленинэй орденоор шаг... даһан В. П. Каленовой бри... хуряалгаа колхоз соогоо түр... лэн дүүргэө. Партиин гэшүү... кандидат комбайнер Николай ... роших гансаараа 600 га ... хадаал, үшөө 150 гектарай ... са хуряажа, социалис мүрыс... дэ эрхимлээ. Комсомолшууд ... луу механизаторнууд Алекс... Каленов, Виктор Сухарев, ... Вершинин гэгшэд баһал ... уялгаа үлүүлэн дүүргэнхэй. ... шэл ехэтэй комбайнернууд Ду... жап Цыбенов, Иван Рабдаев, ... бэ Раднаев, Иван Лапин га... бүтээсэ ехэтэй ажалаараа шал... даг байгаа.

Таряа хуряалга дээрэ хүдэ... шадэй дунда ойлгууламжын ... дэлмэри үргэнөөр ябуулагдаа. ... ряалгын түрүү дүй дүршэл, ... онол аргануудые олоной ... дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ ехэ орол... гаргагдана. Механизаторнуу... дунда, бригада, звенонуудай ... рондо мүрысөөн эмхидхэгдэжэ, ... рэнэйнь дүн табан, арбан ... бүхэндэ согсологдоод, түрүүш... дэ шан ходо барюулагдадаг, ... вой стануудта ханын һонин, ... хилгаан». «Дайшалхы хүү... нууд» ходо гаргагдажа, хүн... хэнэй ажалай дүн үргэнөөр ха... лагдадаг байгаа.

А. ТРУДНЕВ,
XX партсъездын нэрэмжэ...
колхозой партком...
секретарь.

Совет засагай 50 жэлэй ойдо

ҮЗЭГЛЭЛҺӨӨ ЭХИТЭЙ ГЭГЭЭРЭЛ

Үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадал усадхалгаһаа арбан жэлэй уялгата һуралсал хүрэтэр

Ленинэй үнэн хани нүхэр, тэмсэгшэ Надежда Константиновна Крупская Совет гүрэнэй хүдэлмэришэд, таряашадай ниитэ эрдэм, соёл бадаруулха хэрэгтэ анхаралаа ехээр хандуулдаг байгаа. Надежда Константиновна 1923 ондо Росси дотор эмхидхэгдэһэн «үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадал усадхалгын бүлгэмэй» (ОДН-эй) эдэбхитэй ажал ябуулагша байһан.

Бүлгэмэй 10 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Армавирска районой (Краснодарай хизаар) ОДН-эй гэшүүдтэ Н. К. Крупскаягай бэшэһэн, урда тээнь тунхаглагдаагүй байһан бэшэгые «Советская Кубань» газетэ һая толилбо.

«Хүндэтэ нүхэд! ОДН-эй гэшүүд, эрэгтэй, эмэгтэй колхозникууд, гэгээрэл нэбтэрүүлэгшэд, Армавирска районой хүдөөгэй советүүдэй гэшүүд, район дотор үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадал усадхахын тула хэһэн эдэбхитэй хүдэлмэриинтнай түлөө халуун баяр хүргэнэб, — гээд Крупская бэшэнэ.

Нүхэр **Хачатуров** (ОДН-эй райсоведэй харюусалгата секретарь — Н. К.) танай районой нааһатайшуулай һургуулинууд тухай эдээ үгэһэн, хүдэлмэриитнай зэргүүлэн харуулһан плакадуудые, политическэ газетэнүүдые ниима харуулһан байна.

Танай район үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадал усадхалгые эсэстэнь хүргэжэ, шэнэ байдал тогтоолсохо эдэбхитэй, үнэн сэхэ хүнүүд болохынь тула бүхы эрхэтэдтээ эрдэм мэргэжэл олгохо байха гэжэ ехэтэ найданаб. Улаан булан, уншалгын байшан, библиотекэ олоор эмхидхэжэ, Армавирска район хүн зоноо үзэг бэшэгтэй болгохоһоо гадна, гэгээрэнги, шууд уншадаг болгохо бэзэ гэжэ найдагдана. ОДН-эй 10 жэлэй ойе соёл болбосоролой хүгжэлтын шэнэ шата болгохо хэрэгтэй...»

Тэрэ гэһэнһээ хойшо Армавирска, мүнөөнэй Новокубанска районой ажалшадай экономико, соёл болбосоролдонь ехэхэн хубилалта болоо.

— «Үзэг, бэшэг мэдэхэгүй ябадал усадхалгын бүлгэм» үшөө дайнай урда тээ, Советскэ Союз дотор бүхы зоной уншажа, бэшэжэ шададаг болохо үедэ болюулагдаа һэн, — гэжэ райсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Николай Данилов АПН-эй корреспондентдэ хөөрэбэ.—Тэрэнэй удаа бүгэдэ ниитын эхин һуралсал, хожомынь заатагүй долоон жэлэй, харин мүнөө—арбан жэлэй уялгата һуралсал хангаха зорилго бэелүүлэгдэжэ байна. Манай районой хүдөөгэй хүүгэдэй һураха 101 һургуули, хүдэлмэришэн-залуушуулай һураха 10 һургуули бии. Дунда, дүүрэн бэшэ дунда һургуулинуудта 25 мянга гаран хүн һурана. Районой 500 гаран хүн хүдэлмэриингөө хажуугаар оронойнгоо институт, техникумүүдтэ һурадаг.

Район соомнай хахад миллион шахуу номтой олониитын ба һургуулинуудай 120 библиотекэ, соёлой 97 ордон, хүдөөгэй клубууд бии. Совет засагай 50 жэлэй ойдо соёлой үшөө 30 ордон, клубуудые, зунай дүрбэн кинотеатр барихаар, 15 библиотекэ нээхээр хараалнабди.

Армавир хотын соёлой хүгжэлтэ тухай горсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Семен **Головин** иигэжэ хөөрэбэ:

— Мүнөө Армавир 130 мянга гаран хүн зонтой промышленна, соёлой түб болонхой. Манай энэ хотодо багшанарай институт, Краснодарай политехническэ институдай таһаг, 5 техникум, ниитэ эрдэмэй 24 һургуули бии. Городой драмын театр классическа, мүнөөнэй ород, хари гүрэнүүдэй зохёолшодой бэшэһэн зүжэгүүдые табижа байдаг. Тэрэнһээ гадна, городой соёлой ордонуудта һайн дуратанай театр, уран һайханай бүлгэмүүд бии. Армавирта олониитын дүрбэн, һургуулинуудай ба предприятинуудай дэргэдэ дүшөөд библиотекэ нээгдэнхэй.

Петр ЯЩЕНКО,
АПН-эй корреспондент.

ҺАЙНДЭРТЭ БЭЛДЭНЭ

Тэлимбын хүдөөгэй библиотекые даагша Вера Цыбикова мүнөө үень библиотекынгээ дотор талые һэльбэн шэмэглэжэ байна. Хүдөө нютагай ажалшадай һайндэрэй үдэрнүүдтэ нүхэр Цыбикова номуудай тусхай выставкэ эмхидхэхэ зорилготой.

Мүн эндэхи врач А. П. Маханов һайндэрэй урда үдэрнүүдтэ хээрын стануудаар болон гүүртэнүүдээр ябажа, ариг сэбэрые сахилгые гуримшуулан шалгана.

И. ЕРЕМЕЕВ.

Ярууна.

УЛААН-ҮДЫН АЙМАГТА

ПУТЕВКОНУУДААР ШАГНАГДАБА

Улаан-Үдын мал шахан таргалуулха совхозой оньһожоруулагдаһан гахайн фермэдэ ажалша бэрхэ нүхэд олон юм. Тэдэнэй дунда Капителина Илларионовна Казазаева шалгарна. Тэрэ жэлэй эхилһэнһээ хойшо 1900-гаад гахай шахажа 404 центнертэ хүрэтэр шэгнүүрыень нэмээгээ. Энэ амжалтынгаа түлөө нүхэр К. И. Казазаева СССР-эй арадай ажахын туйлалтануудые харуулһан выставкэдэ ошохо путёвкоор шагнагдаа.

Тэрэшэлэн Мария Сидоровагай харууһалһан 405 гахайнууд 9 һарын туршада тус тустаа сүүдхын дунда зэргээр 547 граммаар шэгнүүрээ нэмээһэн байна.

АЙЛ БҮХЭНДЭ—ГАЗЕТЭ, ЖУРНАЛ

Оронгынхид газетэ, журнал болон бусадшье хэблэл олоор уншадаг юм. Жэшээлхэдэ, «Улаан Оронго» колхозой малшад, механизаторнуудай дунда 6—8 янзын хэблэл захигшад олон. Тэдэнэй тоодо автомашинын жолоошон Максим Арьяев, пенсионер Радна Бимбаев, барилгашан Цыден-Бальжар Будаев, Гомбо Цыремпилов болон бусадшье орона.

Энэ нютагта ерэхэ 1967 ондо абаха газетэ, журналнуудай захил үргэнөөр хэгдэнэ. Энэ хэрэгтэ ниитын хэблэл тараагшад, почтальонууд К. Третьякова, А. Тулонова, Г. Тичурина гэгшэд ехэ оролдолго гарганад.

НАМАРАЙ ПААР ХАХАЛАГДАНА

«Маяк» колхозой механизаторнууд тарягаа хуряагдаһан полинуудтаа намарай паар хахалалгые эрхилнэ. Мүнөө үедэ 1700 гектар дээрэ паар хахалагдаа. Тэрэнэй 400 гектарынь урожал үгэдэг аммиачна уһаар сүршэгдэнхэй.

А. НАГАСЛАЕВ.

Тание ямараар ханганаб?

ЭРХИМ ГЭХЫН АРГАГҮЙ...

Мүнөө хүдөөгэйхид ехэ арилта тагтай болонхой. Жэшээлхэдэ, манай аймаг дотор һүүлэй хэдэхэн һарын туршада хубсаһа угаадаг 60 гаран машина, зургаан мотоцикл худалдагдаа. Теэд иимэ үнэтэй һайн эд бараа абаха дуратайшуул тон олон байна. Харин энэ эрилтые гүйсэдхэр хангаха арга боломжонууд бидэнэй бирагүйшэг ха юм. Тиихэдэ шэнэ шанартай бүдөөр оёгдоһон хубсаһан, гэр доторой хэрэгсэл—мебель, гоё һайхан уран зурагууд, радио, элдэб түрэлэй электро-товарнууд — эдэ бүгэдэ хүдөөгэй ажалшадай сагай үргэлжын хэрэгламжэдэ ороод байнхой.

Түнхэнэй аймагай эд хэрэглэгшэдэй кооперациин худалдаа наймаанай предприятинууд байгша оной эхин һарынгаа бараанай эрьесын түсэбые амжалтатайгаар дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур бүхы дээрээ 303 мянган, тэрэ тоодо август һара соо 31 мянган түхэригэй эд бараа, эдеэ хоолой зүйл үлүүлэн худалдаһан байна.

Гэбэшье, энэмнай эгээл эрхим байна гэжэ бидэ һанаагаа амарнагүйбди. Ажалша хүнүүдые эрхим һайнаар, ямаршье гомдолой гарахагүйгөөр хангаха уялгатай байһанаа бидэ мэдэрнэбди.

Хүдөө поли, холын бэлшээри дээрэ ажалладаг таряашад, малшадай хэрэгтые хангаха талаар горитойхон анхаралаа табижа ажалланабди. Энэ үргые гол түлэб нүүдэл наймаанай автолавканууд, мори тэргээр зөөдэг наймаанууд гүйсэдхэдэг байна.

Хэрэнэй сельпогой автолавкын жолоошон-наймаалагша, коммунис ажалай ударник Иван Филиппович Кончиков ажалшадай дунда хүндэтэй. Мүн наймаалагшад Ханда Жалсановна Тырхеева, Владимир Андрианович Домашев гэгшэдэй анхаралтай һайн хүдэлмэреэр Саянай совхозой болон «Сибиряк», «Восточные Саяны» колхозуудай малшад, тарияашад сэдьхэл һанаагаа хананги байдаг. Эдэнэр эд бараа худалдаха түсэбөө һара бүридэ 130—140 процентээр дүүргэдэг юм.

Тиихэдэ, манай хүдөөгэй кооперациин үнинэй хүдэлмэрилэгшэ Радна Шабагансаевич Сайдуков баһал ехэ урагшатай һайнаар ажалладаг. Энэ кооператорай ажал тухай урданьшье газетэдэ бэшэгдэһэн, магтагдаһан байха. Нүхэр Сайдуков морёо тэргэлээд, үбэлдөө — шаргаар, жэлэй дүрбэн сагта малшадтаа эд бараа, эдеэ хоолой продукт хүргэжэ байдаг. Үлэнтэ, Улбагай, Таһархай нютагуудай ажалшад Радна абгайнгаа ерэхэдэ, баяртай хүхюунүүд угтажа байдаг шуу.

Арад зоной эд хэрэглэмжын хэмжээнэй эрид дээшэлхэтэй нэгэн хамта, аймаг доторнай худалдаа наймаанай предприяти олошоруулагдана. Магазин, склад, столовонууд болон бусад предприятинууд шэнээр баригдана, хуушануудынь үргэдхэгдэнэ, шэнэ түхеэрэлгэнүүдээр хангагдана. Жэшээлхэдэ, энэ жэл Түнхэн, Аршаан тосхонуудта сельмаг, Зүүн-Морин, Охор-Шэбартэ холын магазинууд. Хойто голдо—пекарни баригдаа. Тэдээнһээ гадна, 12 автомашинын багтаамжатай гараж, 25 тонно продукт хадагалха аммиачна холодильник, 200 тонныи багтаамжатай овощехранилищи аймагай түб дээрэ баригдажа байна. Эдэ бүгэдэмнай булта шулуу, хирпиисээр баригдана бшуу.

Аймагайнгаа ажалшадые ажаһуудалай, эд бараанай хэрэглэмжээр жэншэдгүй хангахынгаа хажуугаар, бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулнабди. Эдэ бүгэдые эрхим һайнаар, тогтоогдоһон болзор соонь гүйсэдөөр бэелүүлхын түлөө, шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө Түнхэнэй аймагай кооператорнууд шармайн ажаллажа байна.

Ц. АРЬЯЕВ,
Түнхэнэй аймагай эд хэрэглэгшэдэй кооперациин правлениин түрүүлэгшэ.

ТОБШОХОНООР

МОСКВА, октябриин 4. (ТАСС-ай корр.). СССР-эй атомай хүсэ ашаглаха гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшын орлогшо Н. М. Синев түрүүтэй бүлэг совет эрдэмтэд—атомшад Франци ошохоёо мүнөөдэр мордобо. Эдэнэр Францийн атомай хүсэ гаргадаг түхеэрэлгэнүүдтэй, шэнжэлгын центрнүүдтэйнь танилсахын тула хоёр неделеэр ошобо.

ГДР. Далайн түмэр замай «Варнемюнде» гэжэ паром иимэ нэрэтэй порт худар орожо ябана. Энэ судна Балтнин далайдахи гаваниинь Даннин Гедсер порттой холбодог замаар дабшадаг юм. Энээгүүр пассажирнуудшье, ашаануудшье зөөгдэдэг.

АДН—ТАСС-ай фото.

Октябриин 7—Германиин Демократическа Республикын 17 жэлэй ойн үдэр

ШЭНЭ ГЕРМАНИИН ШЭНЭ ГОРОДУУД

Германиин Демократическа Республика дотор хото городууд олон юм, тэдэнь тус бүридөө өөрын онсо шэнжэтэй. Дрезден хото архитектурынгаа үзэсхэлэн һайханай түлөө, эртэ урдын дурасхаалта газарнуудаар олон тулада «Эльбэдэхи Флоренци» гэжэ алдаршанхай. Ярмагай болодог хүлгөөтэй шууяатай Лейпциг хото бии. Шулуун бүхэниинь Гёте, Шиллер тухай һануулдаг номин мэтэ ногоон шэмэгтэй Веймар хото үнинэй суурхадаг. Галле гэжэ урдын пролетарска хотын индустриальна ехэ ехэ үйлэдбэринүүдэй мантан томо хоолойнуудһаа бад хара утаан бааяжа байдаг. Мянган жэлэй түүхэтэй Кведлинбургын намтар баһал һонирхолтой.

Тиигэбэшье эндэ мүнөө эртэ урдын байдал тухай, хэдэн арбаад, зуугаад номуудай зорюулагдан бэшэгдэһэн хото, городууд тухай бэшэ, харин түүхынь үшөө бэшэгдээдүй, оройдоо арбаад жэлэй саана карта дээрэ нэрээ нэрлүүлээгүй байһан городууд тухай, барилгын талмайн тооһо тортогой үшөө буугаагүй, бүхы юумэнэйнь — гэрнүүдэйньшье, хүнүүдэйньшье шэнэ хото, городууд тухай хөөрэхые хүсэгдэнэ.

Эдэнь — Эйзенхюттенштадт, Хойерсверда гэжэ хотонууд, эхирнэр шэнги аб адлиханууд юм. Илгаань юуб гэхэдэ, түрүүшынхинь 15 жэлэй үедэ, хоёрдохинь 10 жэлэй саана тогтоһон байгаа. Эйзенхюттенштадт Одер мүрэн шадархи «Ост» гэжэ металлургическа комбинадай оршондо тогтонхой. Хойерсверда — хүрин нүүрһэнэй «Шварце пумпе» гэжэ комбинадһаа холо бэшэхэн бодонхой. Эдэ хоёр—индустриальна томо томо үйлэдбэринүүдтэ ажалладаг зоной ажаһуудаг һайн заяата хүршэнэр.

Барилгые ударидагшын орлогшо Рудольф Гамбургертай хамта Хойерсвердын үйлсэнүүдээр ябабабди. Тэрэмни үндэр бэетэй, наһажаал болоһон, шэрүүн шарайтай, тон даруу зантай хүн. Саг үргэлжэ һанаата боложо ябадаг янзатай. Энээгүүр аяншадые үдэшэжэ түрүүшынхеэ ябаагүйнь элитэ. Эндэ тоо томшогүй олон айлшад ерэдэг байха. Тэдэнэр бултадаа олон юумэ харахые, бүхы юумэ мэдэхые хүсэдэг. Энэмнай сэжэээр мэдэхэ болошоһон юумэеэ зуу дахин дабтадаг экскурсовод бэшэ байна. Македүүд, проектнүүд, чертежүүдые хараһаар байтар ехэ байшангууд болгодог барилгашан юм.

— Бүхы городнай багахан районууд гү, али кварталнууд болгогдон хубаагданхай. Тэдэнэй тус бүридэнь хүүгэдэй саад ба ясли, эхин һургуули, клуб, магазинууд, ресторан, машинануудай, мотоциклнуудай байха хамтын гаражнууд бии. Эндэхи һуурин зоной бүхы хэрэгтэй юумэн хамар доронь байдаг гэхээр. Квартал бүхэнэй түбтэ сэсэрлигтэ талмай эмхидхэгдэнхэй, — гэжэ Рудольф Гамбургер ябуул дундаа хөөрэбэ.

Тэндэнь хубсаһа угаадаг газартай, пекарнитай, һүнэй таһагтай, түүхэй эдеэнэй кухнитай ажаһуудалай комбинат бии байба. Арба мянган хүнэй һууха һууритай стадион, тамаралгын бассейн, спортын талмайнууд. 800 һууритай театр, 550 хүниие байлгаха больница баригданхай. Соёлой ордон, гостиница, универмаг, зунай театр ба кинотеатртай соёлой, амаралтын ехэ парк бии.

Проект табигшад нэгэшье юумэ мартангүй хараалһан янзатай. Иимэ багахан аад, һонин нэгэ ушар дурдая: кварталнуудай дундуурнь, машинаар, мотоциклаар ябаха хорюултай. Юундэб гэхэдэ, тус хотын нилээд олохон хүнүүд комбинадай һуниин халаанда хүдэлмэрилөөд, үдэртөө амардаг юм.

— Ажалша хүнэй эрилтэ хэрэглэмжые дүүрэн хангаха гэжэ оролдодогбди. Энэмнай социалис хото байгуулгын гол зорилго болоно,—гэжэ Рудольф Гамбургер хөөрэнэ.—Хойерсвердые хоёрдохи—Эйзенхюттенштадтын удаадахи социалис хото гэжэ манайда нэрлэдэг. Манай «ехэ ахаһаа» олон юумэ халан абаһан байхабди. Гэхэ зуура, зарим юумэнүүд өөһэдынхеэр бүтээгдэһэн байха. Манай эндэ барилга түргөөр бүтээгдэдэг, мүн үнөөр хүнгэн байдаг.

Городой газаа талын гоё һайханиинь бэшэ, харин тэндэхи ажабайдалай дотоодо байгууламжа, ажаһуудаг хүнүүдэй шэнжэ шанар, тэдэнэй бии болгоһон гурим заншалнууд — гол шухала зүйлынь болоно. Энэ талаарнь абабал. Хойерсвердһээ гадна, мүн республикын бусад олохон городуудайшье һургаал абахаар юумэнүүд Эйзенхюттенштадта бии.

Эйзенхюттенштадт һаяын город. Эндэхи гражданинуудшье эдир залуу юм. Эдэнэй дундуур наһан—29-һөө халта дээшээ. Эндэхи хоёр хүн бүриин нэжээдынь 26-һаа доошо, гурбан хүнэй нэжээдынь 16-һаа доошо наһатай! Бүхы хүн зоной гурбанай нэгэ хубинь—үхибүүд. Түрэһэн нялхасуудые бэшэхэ дансада неделю бүри хори тухай шэнэ тэмдэглэл хэгдэдэг. ЗАГС-ын байшанда үдэр бүри шахуу эдир айл алтан бэһэлигүүдээ бэлэглэлсэн, шэнэ бүлэ нэмэнэ.

Эйзенхюттенштадтын эдир наһан түрэл хотынь барилгын талмайнууд дээрэ бүрилдэн жагсаа, металлургическа комбинадай халуун цехүүд дотор хатуужаа.

Эдир доменщик Ганс Рисс Эйзенхюттенштадтын «үнинэй хүнүүдэй» нэгэн болоно. Хотын ба комбинадай тогтоһон түрүүшын үдэрһөө эндэ ажаллажа байдаг. Булад хайлуулагшын туһалагша, 18 наһатай хүбүүн түрүүшын домные ашаглалгада оруулхыень һаяхан лэ гайхангяар хаража байгаа бэшэ һэн гү? Харин мүнөө тэрэмнай 28 наһатай, олондо мэдээжэ, дүй дүршэлөөр баян мэргэжэлтэ, түрүү үйлэдбэришэн болонхой.

Ганс халаанаа тушаагаад, гэртээ харихаяа яараба. Һамганайнгаа гэртэхи ажал хамһалсаха хэрэгтэй—бүлэнь багахан бэшэ, дүрбэн басагатай. Иимэ бүлые хангаха бэлэхэн байлтай аал? Эсэхэ сусахые мэдэдэггүй Инге—Риссэй һамган—ажаллахаһаа гадна, һураха туха сүлөө олоод лэ байдаг!

Гансал энэ эхэнэр иимэ гү? Бэшэ даа, хэдэн олон жэшээнүүдэй нэгэн болоно. Эйзенхюттенштадтын эхэнэрнүүдэй 65 процентнь үйлэдбэри дээрэ ажаллахынгаа хажуугаар олониитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаададаг юм. Городой юһэн хүн бүхэнэй нэгэниинь арадай дээдэ һургуулида гү, али үйлэдбэриин академидэ һурадаг. 50 мянган һурагшад элдэб янзын техническэ 154 кружок, группануудта һурана.

Эйзенхюттенштадтын хүн зон түрэл хотоёо болбосон һайхан болгохо хэрэгтэ 3 миллион шахуу маркын хэмжээтэй мүнгэ оруулаа. Субботнигуудта һайн дураараа, олоороо хабаадалга эндэхи гурим заншал болонхой.

Гурба мянга шахуу хүнүүд — наһажаал зон ба үхибүүд — дуу дууладаг, хүгжэм, хатар танца наададаг, зүжэгүүдые табидаг, зураг зурадаг, модельнүүдые бүтээдэг, фото-зураг, кинофильмүүдые буулгадаг байна.

«Эйзенхюттенштадт—манай городуудые социалис ёһоор шэнэдхэн хубилгалгын һүлдэ тэмдэг, үльгэр жэшээ болоно...» Германиин Демократическа Республикын түрүүшын президент Вильгельм Пикын хэлэһэн эдэ үгэнүүдые эндэхи хүн бүхэн мэдэдэг, омогорходог юм.

Тэрэшэлэн Эйзенхюттенштадтын, Хойерсвердын дүү Галле-Вест хото һаяар бодохоёо байна. Металлургнуудай хотын, горнягуудай хотын оршондо химигүүдэй хото бии болохонь.

Галле-Вест гээшэ саг зуурын, даб дээрэ үгтэһэн нэрэ. Германидахи эгээн үнинэй, мянган жэлэй түүхэтэй Галле хотын баруун захада баригдажа байһан тула мүнөөдөө тиимэ нэрэ абанхай.

— Городой баригдажа байһаниинь шухала, нэрэшье хожом һанагдана бэзэ,—гээд ерээдүйн хотын бургомистрэй орлогшо Вернер Циммерман энеэбхилэн ажаглаба.

Галле-Вестын барилга залуушуулда даалгагданхай. Гурба мянган габшагайшуул эндэхи барилгын талмай дээрэ ажаллана. Түрүүшын социалис городуудые барилсаһан хүнүүдшье тэдэнэй дунда бии.

Шэнэ хотын улад зон Галле округой химигүүд болохо. Энэ округ республикын «химиин лаборатори» гэжэ нэрлэгдэнэ. Эндэ химиин бүхы продукциин гурбанай нэгэнһээ ехэнь үйлэдбэрилэгдэн гарадаг. Округой хэдэн предприятинууд (жэшээлхэдэ: «Лейна», «Буна», Люцкендорфдохи минеральна тоһоной завод) совет нефть буйлуулан болбосоруулхаар үргэдхэгдэжэ байнхай. Энэ нефть «Дружба» нефтепроводоор дамжан Шведтэһээ ошохо юм. Эдэ ехэ үйлэдбэринүүдтэ ажалладаг хүнүүдэй байха шэнэ город баригдана.

Химигүүдэй хото өөрөө химиин үйлэдбэриин гуламта болохо. Энээнэй баригдахада, пластмасса, синтетическэ материалнууд, химическэ бусад хэрэгсэлнүүд үргэнөөр ашаглагдаха.

Эйзенхюттенштадт, Хойерсверда, Галле-Вест хотонууд—демократическа Германиин эдир наһан, ерээдүйн түхэл шэнжэ болоно.

(АПН).

ГДР. Лейпциг хотын ород церковь эндэхи тон һонирхолтой үзэсхэлэнгэй газар болонхой. Лейпцигтэхи арадуудай байлдаанай үедэ наһа бараһан ород солдадууд тухай дурасхаал болгожо, энэ церковь 1912—1918 онуудай үеэр баригдаһан юм. Ород архитектор Покровский энээниие Новгородой түхэл шэнжэтэйгээр хараалһан байгаа.

АДН—ТАСС-ай фото.

ХОЛЫН ХОЙТО БАЙГАЛДА

2. Бар тайгые һэреэн...

ВЛАДИМИР АНДРЕЕВИЧ Чабаненкэтэй—Хойто-Байгалай геологическа экспедициин начальнигтай партиин райком соо уулзаа һэмди. Аймагай геологуудай партиин, полевой отрядуудай ажал хэрэгүүд партийна организациин саг үргэлжын анхарал доро байна.

Экспедициин хүтэлбэрилэгшэ үдэр бүриингөө үйлэ хэрэгүүд тухай райкомой секретарьта элидхэжэ зуураа, холын нэгэ партида ашаа абаашажа буулгаха хэрэгтэнь туһаламжа үзүүлхые гуйжа хандаба. Эндэ колхозой олохон каюрнуудые хабаадуулха бологдобо.

Чабаненко хэдэн жэлэй туршада Хойто Байгалда хүдэлнэ. Экспедициин хүтэлбэрилэгшөөр нёдондо жэл томилогдоо. Геологуудые толгойлхын тула урда тээнь нилээд лэ «хүлэрһэн» байха. Бүхы жалга, тохой, агы хүнды, уула хадануудые үлөөнгүй дүүлиһэн, үзэһэн. Би геологуудай болон уурхайшадай хүндэшье, хүндэтэйшье ажал хэрэгүүд тухай бүри тодорхойгоор мэдэжэ абахын хойноһоо оролдобоб. Владимир Андреевич олохон отрядуудые нэрлэнэ. Санныр, Чае, Слюдянка, Огиенда... Богонёор хэлэбэл, бүхы район дотор геологууд дүүрэн гэхээр.

Манай энэ холын хойто газар ашагта малтамалнуудаар нилээд баян гээшэ ха. Тэдэниие мэргэн зүбөөр шэнжэлэн тодорхойлжо, Эхэ оронойнгоо аша туһада ашаглажа эхилхэ хэрэгтэй. Гэбэшье эндэхи хада хабсагайнууд үнөөхи үльгэр онтохон соохидол үүдэеэ сэлижэ үгэдэггүй ха юм. Имагтал бэрхэшээлнүүдһээ тунхарингүй оролдоһон баатар мундуу зоригтондо баялиг нюусаяа нээжэ бологдог.

Чабаненко ехэ сэлмэг, сэбэр шарайтай хүн. Хөөрэжэ эхилхэдээ, нюурынь бүришье гэрэлтэй һайхан болоходол гэнэ. Ажалдаа, зон нүхэдтөө аргагүй дадаһан, мүн ехэ үни болонгүй Сибириин промышленна томо центрнүүдэй нэгэн боложо магадгүй энэ хойто хизаарта үлэмжэ ехээр дурлаһан хүн.

Нёдондо жэлэй эсэс багта Нижне-Ангарскда Москвагай, Улаан-Үдын томо мэргэжэлтэд зүблөөндөө суглараа һэн. Тэдэнэр геологуудта ерэжэ, ажал хүдэлмэритэйнь танилсаа. Хойто Байгалда үнэтэ шулуунуудай ехэ баялигууд бии гэжэ тодорхойлоо.

Иимэ тобшолол хэхэдэнь, байгаалиин баялигай «тагнуулшад» баясангүй яахаб. Хүсэл зоригоо улам бадаруулжа, энэ сезон соо хүдэлнэд... Мүнөө жэлэй бэдэрэлгэнүүд, лабораторно шэнжэлгэнүүд бүри дээгүүр үрэ дүнгүүдые олгоходоошье болохо аалам?

Ан арьяатанай зүргэнүүдээр хэдэн зуугаад хүн ябажа, харгы гаргана... Олохон отряд вертолёдойшье бууха аргагүй—эгсэ бүтүү газарнуудта ажаллана.

Нүхэр В. Чабаненко энэ хизаар нютагта олохон жэл соо хүдэлһэн үрэмдэлгын бригадануудай хүтэлбэрилэгшэдые тоолон нэрлэнэ. Эдэнэр жэлһээ жэлдэ эрхим һайн үрэ дүнгүүдые туйладаг байна.

* * *

...Хүндэлэлэй самбар дээрэ хадагдаһан нэгэ фото-зураг анхаралыем абаһаар лэ татаба. Халта энеэбхилһэн дүрэ дээрэһээ ехэл уринаар хаража һууна. Хүдэлмэриин хубсаһа үмдэнхэй. Нарин нягта, гуримтай зохидынь тухайлагдана.

Богонёор хэлэхэдэ, энэ хүндэ абаһаар лэ «дурлажа» эхилбэб.

Энэ хүн тухай удаань бүри олон юумэ дуулаа һэм. Геологическа экспедицидэ, партиин райкомдо, Байкальскһаа хамта ниидэжэ ерэһэн хүбүүдшье һонин юумэ хөөрөө һэн...

...Үндэр хада хангилнуудай дунда һуурижаһан геологуудай болон уурхайшадай Чае тосхон. Тэндэһээ хэдэн тээшээ бар тайга нэмжынэ. Шобхо шулуун оройнуудтахи саһан зунайшье сагта хайладаггүй. Үбэлэй һарануудта тэндэ һалхи шуурган замхадаггүй, 30—35 градус хүйтэн байдаг.

Үнөөхи фото-зураг дээрэһээ намда урин налархайгаар энеэбхилһэн хүнтэй—үрэмдэлгын мастер Вениамин Абеевтэй энэ тосхондо уулзабаб.

Үрэмдэлгын станок һалганан хүдэлжэ, булад урганууд газар руу шаагдан, хэдэн зуун метрэй гүнзэгыдэ нүхэлнэ. Энэ адар юумэнүүдые агрегадынь тиимэшье амар бэлэхэнээр хүдэлгэнэгүй ха даа. Мастер хажуудань саг үргэлжэ зогсожо, минута бүхэндэ двигателиин «зүрхэнэй сохисые» шагнаархана, приборнуудаа шэртэн харана. Үрэмдэгшэд хэдэн зуун метрэй гүнзэгыдэ юунэй боложо байһые хараха аргагүйшье һаа, харин эгээл шулуу үрэмдэгшэ коронконуудай ямараар хүдэлһые элихэнээр мэдэнэ. Аяар тэрэ нариихан гүнзэгы соохоо уһан, бутарһан шулуун булгилан гаража ерэнэ. Иигэхэдээл хамаг юумэниинь бүтэн бүлеэн, коронкошье улам гүнзэгы руу нүхэлжэ байна гээшэ.

Үрэмдэгшэдэй арюун сэбэр, аятай зохидхон гэр соо хөөрэлдэжэ һуунабди. Ханадань—радиоприёмник, тагууд дээрэ—номууд.

Абеев өөр тухайдаа ёһоор хэлэжэ үгэнэгүй, харин ажал хэрэгүүд, нүхэд тухайдаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэнэ. Туһалагшад, мастернууд Павлюченко, Божедонов болон бусадаа магтана.

Өөрөө—ехэ һайн нүхэр хаш. Энэ заха холын, шэрүүн байгаалитай хизаарта эгээл иимэ хүнүүд хэрэгтэй.

Абеев эндэ түрүүшынхеэ бэшэ. Үнэтэ шулуу олохын тула олохон мянган метр соо үрэмдэһэн байха. Тиигээд эндэхи адар хүндэ түхеэрэлгэнүүдые нэгэ газарһаа нүгөөтээ абаашажа тодхохо гээшэнь аргагүй ехэ нобшо—бултыень шахуу гар, мүр дээрээ үргэжэ туйлаха бологдодог. 30—40 градусай хүйтэн соо хара түмэртэй иигэжэ носолдохо гээшэ аятай хэрэг бэшэ. Тойроод хуу хада уула, ой тайга... Энэмнайл ажалай баатаршалга бэшэ гү?

Вениамин Абеевые эндэ бултааран хүндэлдэг хамаг шадал шадабаряа гүйсэдөөр хандуулжа хүдэлдэгэйнь түлөө. Баһа коллективэйнгээ гэшүүн бүхэнэй эрхим нүхэрынь. Ехэ тоб гэмэ. Үнэн сэхэ.

Илангаяа залуушуулда тэрэ анхаралтайгаар хандадаг, һая ерээшэдые ажагладаг, һургадаг, бэрхэшээлнүүдые дабахадань туһалдаг. Тиигэхэдэнь «буруугай бэлшээриһээ сааша гаража үзөөгүй», ажабайдалай амта таняагүй заримашуул яһала мүрөө олодог, зориг бадаруулжа, улам һайнаар хүдэлдэг.

Агеев өөрөө, мүн тэрээнэй хани нүхэд үнэтэ шулуунай хэбтэшые элирүүлэн олохо гэһэн эли тодо зорилго урдаа табинхай.

КПСС-эй XXIII съездын боложо байһан үедэ Вениамин Филиппович партиин гэшүүндэ абтаа һэн. Энэ үндэр этигэл найдабариие харюулхын тула хүсэ шадалаа, бэлиг шадабаряа гамнангүй оролдожо хүдэлхэ, Хойто Байгалай уула һарьдагуудта эхилһэн доботолгые зон нүхэдтэйгөө хамта эсэстэнь хүргэхэ байһан тухайдаа партиин билет абаха үедөө тангариглан хэлээ һэн.

Энээндэнь үрэмдэлгын хүтэлбэрилэгшэ, ахалагша мастер Васильев мэтээр бидэшье этигэнэбди. Коммунистнуудынь нүхэр Агеевые дайшалхы зэргэдээ жагсаан абахадаа, тон зүб этигэһэн байгаа.

* * *

Агеев, Васильев, тэдэнэй бусад нүхэдынь — хэдэн зуун хүн һарьдаг үндэрнүүдтэ, бүтүү шэдхэ тайга соо хүдэлнэ. Тэдэнэр тэндэ түрүүшын зүргэ харгынуудые гаргана. Буряад ороной хойто газарай карта дээрэ хооһон «сагаан толбонууд» улам үсөөрнэ. Геологуудай эсэсэй үрэ дүнгые сэгнэхэнь бэрхэтэйшье һаа, гүн тайга соо дабагдаһан километр, үрэмдэн нүхэлһэн метр бүхэниие ехэхэн хэрэгэй бодото хубинь гэжэ онсолон тэмдэглэмээр.

Тюмениин нефть гү, али Талнахай баялиг тухай хэлсэдэгтэл адляар Чае гү, али Санныр тухай домоглон хөөрэлдэхэ үе саг холо бэшэ болоо хаш.

И. БАЙКАЛОВ.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха)

*) Үргэлжэлэл. Эхининь урдахи номерто.

«ИНТЕРПРЕСС-ФОТО 66» гэжэ уласхоорондын 4-дэхи фотовыставкэ октябрнин 15-да Москвада нээгдэхэнь. Журналистнуудай уласхоорондын организаци (МОЖ) иимэ выставкые хоёр жэл болоод лэ эмхидхэжэ байдаг юм. Олон ороной фотоискусствын мастернуудhаа хэдэн зуугаад экспонат выставкэдэ ороод байна. Эрхим хүдэлмэриин түлөө шагналнууд: 10 алтан, 15 мүнгэн, 25 бронзо медаль үгтэхэ юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарhаа) выставкэдэ ороhон зурагууд. «Грецидэхи ажабайдалhаа», Жуже Шандор (Венгри); «Лейла», Эдуард Песов (СССР); «США-гай казармануудай дэргэдэ», Манфред Трипп (ФРГ).

ТАСС-ай фотохронико.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаhанда: партийна hуралсалай шэнэ жэлдэ зорюулагдаhан түрүү бэшэг; «Совет засагай 50 жэлэй ойдо» гэhэн гаршаг доро А. Насыровай «Предприяти бүхэн—өөрынгөө хубитые оруулха» гэhэн статья; ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаhанда: радио болон газетэнүүдэй «Хоолос» гэжэ нүүдэл редакци Зэдын аймагhаа мэдээсэнэ.

Гурбадахи хуудаhанда: «Шэнэ Германиин шэнэ городууд» гэhэн ТАСС-ай материал; В. Кузнецовой «Унтардаггүй гал» гэhэн номhоо хэhэг; А. Сгибневэй репортаж «Совет засагай 50 жэлэй ойдо» зорюулhан В. Николаевай «Букварь ба конкурс» гэhэн корреспонденци; хилын саанаhаа ТАСС-ай мэдээсэл.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: «Байгал» гэжэ аяншалгын поезд тухай; элдэб hонин, соносхолнууд.

МЭДЭЭ ХАДА ТУҺАТАЙ

Туулайн мяхан үлтэй хоол. Тэрэнэй мяхан сайбар, зөөлэн, амтаараа тугалай мяхандал байдаг. Бусад малай мяханhаа дутуугүй үлтэй. Мяханиинь 6 процент өөхэтэй юм.

Туулайн өөхэн хайланги байжа, аман соо сарсажа амта гутахагүй, шэнгэсэтэй. Үхэрэй, хониной өөхэндэ орходоо хүнэй бэедэ хэрэглэгдэдэг кислота бэ витамин элбэгтэй байдаг гээшэ.

Туулайн мяхан үхэрэй мяханда орходоо минеральна зүйлөөр баян. Илангаяа тэрэ дабhа, фосфор, кальци элбэгтэй. Тэрэнэй мяхан үхэрэй мяханда орходоо РР витаминаар хоёр дахин ехэ юм.

Туулайн мяханай үлтэй, амтатай байдаг дээрэhээ тэрээгээр эдеэ бэлэдхэхэдэ таарамжатай. Шүлэ шанахаhаа гадна, хоёрдохи блюдэ: салат, винегрет хэхэдэ болоно. Шүлэ шанахадаа борщ, окрошко, хоёрдохи блюдэ хэхэдээ hонгинотойгоор шараха, капустатайгаар сонгоохо. котлет, гуляш, рагу бэлэдхэхэдэ болоно. Мүн тэрэнэй мяхаар колбасашье хэхэдэ тааараха.

Эдихэдэ зөөлэн, үлтэй, шэнгэсэтэй туулайн мяхан хүүгэдэй, диетическэ хоолдо хэрэглэгдэнэ.

(Календарьта бэшэгдэhэн зүбшэлhөө абтаба).

СКЮ-гэй ЦК-гай пленум хаагдаба

БЕЛГРАД, октябриин 5. (ТАСС). СКЮ-гэй ЦК-гай V пленумдэ хабаадагшад Югославиин Коммунистнуудай союзай Түрүүлэгшээр нүхэр Иосип Броз Титые үсэгэлдэр үдэшынгөө заседани дээрэ hунгаа. Удаань СКЮ-гэй ЦК-гай Президиум 35 гэшүүнhээ, Гүйсэдхэхэ комитет 11 гэшүүнhээ hунгагдаhан байна. СКЮ-гэй ЦК-гай Гүйсэдхэхэ комитедэй секретаряар нүхэр Миялко Тодорович hунгагдаа.

Тиигээд СКЮ-гэй ЦК-гай V пленум хүдэлмэреэ дүүргэа.

ИСПАНИДАХИ ФРАНКОДО ЭСЭРГҮҮ ХҮДЭЛӨӨН

«Франкогой контрреволюциин hүүлээр гушан жэл үнгэрөөд байхада, Испани болбол Португалиин хажуугаар Баруун Европодохи эгээн лэ үгытэй, эгээн лэ гээгдэнги, тон лэ хархис, реакционно орон байhаар зандаа»,— гэжэ Америкын мэдээжэ публицист Виктор Перло гэгшэ hая бэшэhэн байгаа. Теэд Испаниие бүхыдэнь абажа үзэбэл, хэдэхэн жэлэй саада тээхидэ адли бэшэ болонхой.

Испанидахи дотоодын политическэ байдал юугээрээ hонирхолтойб гэбэл, Франкогой засаг түрэдэ эсэргүүсэгшэдэй бүхы фронтын эбээ нэгэдэхэ бодото эрхэ нүхэсэл бүрилдэн бии боложо байна. hүүлэй жэлнүүдтэ Испанида боложо байгаа политическэ бүхы хубилалтануудай гол газарта хүдэлмэришэн ангиин тэмсэл табигдаhан байха юм. Али нэгэн предприяти дээрэ стачка, забастовко, демонстраци болобо гэhэн мэдээсэл Испаниhаа үдэр бүри абтадаг. Июниин 28-да ажалай министерствын байшангай хажууда ажалшадай хэhэн демонстраци хүдэлмэришэн ангиин томохон жагсаалнуудай нэгэниинь болоhон байна. Ажаhуудалаа, ажалайнгаа эрхэ байдал hайжаруулха, салин хүлhэеэ нэмүүлхэ, забастовко хэхэ эрхэеэ мэдэрүүлхэ, эрэшүүл болон эмэгтэйшүүлэй ажалай түлөө адли түлөөhэ тогтоохо, залуушуулай ажал хэхэ эрхэ бэелүүлхэ, эзэд баяшуулай дура зоргоной аашануудые болюулха, суглаа хэхэ эрхэ сүлөө тогтоохо эрилтэнүүдтэй зууршалга барихын тулада 2000 гаран хүдэлмэришэд ажалай министерство худар ошоhон байба.

1965 оной эсэс болотор «сэрэгэй бүhалгаан» гэжэ тоологдожо, толгойн саазада хүрэтэр, тиимэ шангаар хэhээгдэдэг гэмтэ хэрэг гэжэ тоологдодог байhаншье мүртөө, забастовконууд энидэмнай ходол боложо байдаг. Теэд имагтал хүдэлмэришэн анги өөрынгөө эрэлхэг, зүрхэлиг тэмсэлээр забастовкодо эсэргүү хэрээгы хуули гуримые үгы болгоhон байна.

hүүлэй жэлнүүдэй тэмсэл соогуур фабрично-заводской хүдэлмэришэдэй комиссинууд гэhэн шэнэ эмхинүүд бии боложо батажаhан байна. Тэрэмнай Испаниин хүдэлмэришэдэй профсоюзна оппозициин комиссинууд гэжэ тоологдоно. Тэдэ хүдэлмэришэдэй комиссинууд болбол энээнэй урда байгаагүй, бодото дээрэ ори гансахан, шэнэ үзэгдэл болоно. Тэрээнэй онсо шэнжэнь юун бэ гэбэл, олон зоной түлөөлэгшэд хабаадалсадаг. Тэдэ комиссинуудта коммунистнууд болон католигууд, социалистнууд болон урданай ажалай национальна конфедерациин гэшүүд оролсоно. Демократическа хүсэнүүдэй ажал ябуулгын нэгэдэл гээшэ одоол тэдэ комиссинуудта бодото дээрээ бэелүүлэгдэнэ. hүүлэй жэлнүүдтэ эзэд баяшуул эгээл тэдэ комиссинуудтай «ажалай арсалдаануудые гуримшуулха» тухай хөөрэлдөө хэдэг боложо байна. Эзэд баяшуул хадаа франкистскэ хуурмаг профсоюзууд—«вертикальна синдикадууд» гэдэгүүдтэй хөөрэлдөө хэхээ болижо байнхай.

Диктатурада эсэргүү, демократическа эрхэ сүлөөгэй түлөө бусадшье хамааралай хүн зон: хүдөө ажахын хүдэлмэришэд болон таряашад, студентнүүд, интеллигенци, үргэн олон юрын католигууд болон доодо зэргын шажанай санаартан тэмсэдэг боложо байна.

Испаниин аграрна система доторхи зүрилдөөнэй, оронойнгоо хүдөө газарай хахадhаа үлүүень эзэлжэ байгаа үсөөн тоото томо помещигүүдэй болон газар багатай, газаргүй олон миллион таряашадай, батраагууд болон хүдөө ажахын хүдэлмэришэдэй хоорондохи зүрилдөөнэй эрид шангаар хурсадажа байhан ушар, хүдөө ажахын хүдэлмэришэд болон таряашадай тэмсэлэй ургажа байhан ушар хархис засагай доройтожо байhанай эли тодо тэмдэгынь мүн гээд «Мундо Обреро» гэжэ газетэ бэшээ hэн. Франкистскэ «профсоюзна» түшэмэлнүүд хүдөөдэхи хурса байдалые баларуулха, далдалха гэжэ оролдохоёо hанана. Тэрэ хурса байдалай зарим нэгэ талыень тоолобол иимэ: хүдэлмэригүйдэлгэ үгы болоногүй (хүдэлмэригүй хүдөө ажахын хүдэлмэришэдэй тоо жэл бүри миллион хахадhаа үлүү гарадаг), тэдээнэй салин хүлhэн тон бага, жэжэ болон дунда шадалтай таряашад үгырэн доройтоно, хүдөө нютагhаа залуушуул зайлажа ошоно, хилын саана гараха ябадал олошорно. «Мүнөөнэйхи шэнги —иимэ ехээр хүдөө зоной үсөөрhэн жэшээ урдань байгаагүй юм,—гээд «Мундо Обреро» газетэ бэшэнэ. — Хүдөөгэй хэдэн зуу мянган ажалшад түрэл нютагhаа жэл бүри гаража ошонод».

«Газарые элдүүрилжэ байhан хүнүүдэйл мэдэлдэ үгэхэ» гэhэн лозунг хүдөө нютагта компартиин ябуулжа байгаа политикын гол удхань болоно. Компарти болбол мүн бусадшье шухала эрилтэнүүдэй түлөө тэмсэлдэ таряашадые эмхидхэн жагсаадаг байна. Жэшээнь, хүдөө ажахын продукци худалдан абаха тон доогуур сэн баадхаха ябадалда эсэргүү, жэжэ болон дунда шадалтай таряашадай үгырхэ ябадалые түргэдхэгшэ налог татаринуудай ходо нэмэхэ ябадалда эсэргүү, таряашадые хайра гамгүйгөөр дээрмэдэгшэ гүрэнэй худалдан хонжоошодой зоргоной аашада эсэргүү, арендэдэ тон ехэ түлбэридэ, хүдөө ажахын зэр зэмсэг, үтэгжүүлгэ, ядохимикат болон бусадай хэмгүй ехэ үнэ сэндэ эсэргүү тэмсэлдэ таряашадые коммунис парти эмхидхэн бодхоодог байна гээшэ. hү худалдан абаха үнэ сэн хямдаруулhанда эсэргүүсэжэ байhанайнгаа тэмдэг болгон Астуриин малшад hүүлэй хэдэн hарын турша соо, июль хүрэтэр, hү худалдахаяа болижо, забастовко хэhэн байна. (Тэрэ забастовкыень испанска хэблэл «hүнэй дайн» гэжэ нэрлэhэн байгаа).

Испаниин таряашадай тэмсэл hараhаа hарада улам ехээр дэлгэржэ, тэрээн тухай франкистскэ хэблэлшье бэшэнгүй байжа шадахаяа болибо.

Франкодо эсэргүү студентнүүдэй олониитын жагсаал болон забастовконууд Испанида ходол боложо байдаг болошонхой. Студентнүүдэй тэмсэлые болюулхын зорилгоор засаг баригшад эгээн лэ хатуу хэмжээнүүдые абаhан, студентнүүдэй жагсаал болон суглаануудые намнажа тараахын тула полициин ехэ хүсэ ябуулха, университедүүдые хааха тухай захиралта гаргаха, студентнүүдые түрмэнүүд соо сохихо, тамалха гэхэ мэтын хэмжээнүүдые абаhан байна. Гэбэшье демократическа гуримаар hунгагдаhан студенческэ сүлөөтэ, шэнэ профсоюзуудые хуулита ёhоор мэдэрхын түлөө студентнүүдэй тэмсэл Испаниин олонхи университедүүдтэ дэлгэрбэ. Теэд Франкогой засаг баригшад hүүлэй хоёр жэл соо студентнүүдтэ буулта хэжэ үгэхэ баатай болоhон байгаа. Буулта хэхэ зуураа засаг баригшадай гаргаhан мэхэ гоходо студентнүүд орожо үгөөгүй, тэдэнэй демократическа организацинууд улам бэхижэhэн, тэмсэлээ шангадхаhан байха юм. Үнэн зүйтэй бодол баримталагша профессорнүүд болон багшанар бүрил олоороо студентнүүдэй демократическа хүдэлөөе дэмжэдэг боложо байнхай.

Католическа hүмэ хиид хадаа урдань хархис засагай гол түшэг тулгуури байhан юм. Теэд католическа hүмэ хиидтэ алба хэгшэ жиирэй хүнүүд Франкодо дурагүй боложо байнхай. Илангаяа юрын, эгээлэй гэлэн санаартанай дурагүй боложо байhаниинь харагдана. hүүлэй жэлнүүд болон hаранuудта тэдэнэр Франкогой засаг түрэдэ эсэргүүсэжэ байhанаа элишэлэн баримталба. Жэшээнь, Барселондо энэ оной мартда католическа hүмэ хиидэй гэлэн санаартан өөhэдынгөө hүмэ хиидые студентнүүдэй демократическа съезд үнгэргэхын тула үгэжэ, тэрээгээрээ засаг түрэдэ дурагүй байhанаа элишэлэн харуулhан байба.

Церковно этэгээдүүдэй дунда Франкогой засаг түрэдэ дурагүйдэхэ ябадал улам ехэ боложо байна.

Франкогой засаг баригша бүлэг: нэгэнь —«шанга», нүгөөдэнь — «зөөлэн» хараа шэглэл баримталха гэhэн—хоёр шэглэл болон таhарна. Энэнь Испанидахи тоталитарна диктатурын хэсүү, хүндэ байдалда бүрил ехээр орожо байhыень баримталан харуулна. Теэд тэдэ хоёр хараа шэглэл уг үндэhөөрөө, уг зорилгоороо мүнөөнэй политическэ засаг түрые хуушан хэбээрнь байлгаха гэhэн зорилготой юм. Франко 1965 оной зун правительство дотороо хубилалта хэhэн байгаа. Гэбэшье хурса байдалые hуларуулжа, зөөлэрүүлжэ шадаагүй.

Коммунистнуудай hанамжын ёhоор, Испанидахи оппозиционно хүсэнүүдэй тэмсэлэй мүнөөнэй шата Пиренейскэ хахад олтирог дээрэ политическэ эрид ехэ хубилалта хэхэ үндэhэ hуури бэлэдхэжэ байна. Хархисуудые гансаардуулха, диилэнхи испанецуудай демократическа хараа бодолтой болохыень хүнгэдхэхэ ябадалда Испаниин коммунис партиин политика зорюулагданхай гэжэ тэрэнэй Гүйсэдхэхэ Комитедэй hаяын мэдүүлгэ дотор хэлэгдэhэн байна.

Олониитын—Франкодо эсэргүү бүхы ангинууд болон бүлэгүүдэй тэмсэлые үргэдхэхэ, эдэбхитэй болгохо харгы зам болбол Испанидахи политическэ ажабайдалые бүримүhэн хубилгаха эгээн лэ зүб зам гэжэ компарти мэдүүлнэ. Тиибэл тэрэмнай арадай тон үргэн, тон хүсэтэй хүдэлөөн боложо, оронииe демократизацилгын зам дээрэхи бүхы hаад тойбые үгы хэхэ hэн.

Л. БАСКОВ. (ТАСС).

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН * ТЕЛЕГРАФ * РАДИО

БКП-гэй ЦК-гай пленум

СОФИ, октябриин 5. (ТАСС). Болгариин Коммунис партиин Центральна Комитедэй пленум үсэгэлдэр болоо гэжэ БТА агентство мэдээсэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневтэй, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Ю. В. Андроповтой БКП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүдэй хэhэн хөөрэлдөөнүүд тухай, тэрэшэлэн Т. Живков болон А. Новотный түрүүтэй НРБ-гэй болон ЧССР-эй партийно-гүрэнэй делегацинуудай хэhэн хэлсээн тухай БКП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, НРБ-гэй Министрнүүдэй Совета Түрүүлэгшэ Т. Живков пленум дээрэ мэдээсэл хээ.

Хөөрэлдөөнүүд болон хэлсээнүүдэй үедэ туйлагдаhан үрэ дүнгүүдээр сэдьхэлээ хананги байhанаа пленум элирхэйлэн мэдүүлhэн байна.

Партиин IX съездэ бэлэдхэл тухай БКП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, секретарь Б. Велчевэй мэдээсэл шагнагдаа.

Эдэ хоёр асуудалаар зохихо шиидхэбэринүүд баталан абтаhан байна.

„ҮНЭН“: „Хэтэ мүнхын хани барисаан“

УЛААН-БААТАР, октябриин 5. (ТАСС). «Манай хоёр ороной хоорондохи хани барисаан марксизм-ленинизмын, пролетарска интернационализмын гол ёhонуудта үндэhэлдэг»,—гээд монгол-совет хани барисаанай hарын нээгдэхэеэ байhанда зорюулhан «Хэтэ мүнхын хани барисаан» гэhэн түрүү бэшэг соогоо «Үнэн» газетэ мүнөөдэр бэшээ гээд МОНЦАМЭ агентство мэдээсэнэ.

Монгол-совет хани барисаанай мүнөөнэй hарын урда тээ олон шухала ушарнууд болоо. Гэбэл Советскэ Союзай партийно-правительственна делегаци манай орондо ерээ. Хани барисаан, харилсаа холбоон, харилсан туhалалсалга тухай МНР СССР хоёрой хоорондо шэнэ договор баталагдажа, хоёр ороной хоорондохи аха дүүгэй хани барисаанай, харилсаа холбооной саашадаа бэхижэн хүгжэжэ байhые харуулаа гээд «Үнэн» газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

Коммунизм байгуулгаар совет арадай амжаhан агуу ехэ туйлалтанууд, Советскэ Союзай амгалан ёhоной гадаадын политика, эб найрамдал бэхижүүлхын, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэл болон нягта жагсаалые батадхахын түлөө КПСС-эй, Советскэ правительствын тэмсэл, монгол болон совет арадуудай аха дүүгэй хани барисаан, манай оронуудай харилсаа холбооной ургалта, Монголдо социализм байгуулжа түгэсхэлгэдэ Советскэ Союзай үзүүлдэг туhаламжын сэгнэшэгүй ехэ удха шанар хани барисаанай hарын үдэрнүүдтэ пропагандистнуудай хэхэ хүдэлмэриин шухала темэнүүд болоно гээд газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

Нэгэн hаналтай байба

УЛААН-БААТАР, октябриин 5. (ТАСС). МНРП-гэй ЦК-гай уряалаар США-гай Коммунис партиин Генеральна секретарь Гэс Холл энэ оной сентябриин 30-hаа октябриин 3 хүрэтэр МНР-тэ аяншалаа гээд энэ орондо тэрэнэй айлшалhан тухай коммюнике соо хэлэгдэнэ.

МНРП-гэй ЦК Гэс Холлые хани халуунаар угтаа. МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Ю. Цеденбал Гэс Холлтой хани ёhоной уулзалгануудые хэhэн байна гээд МОНЦАМЭ агентствын тарааhан коммюнике соо хэлэгдэнэ.

Гэс Холлой болон МНРП-гэй хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондо хани халуун, үгээ бүрин ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрhэн хөөрэлдөөнүүд болон уулзалгануудай үедэ хоёр партиин харилсаанда хамаатай асуудалнуудаар, хоюулanайнь hонирходог бусад юрэнхы асуудалнуудаар hанамжануудаа үргэнөөр мэдэлсэлгэ болоhон байна.

Марксизм-ленинизмын, пролетарска интернационализмын гол ёhонуудта үндэhэлэн, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй зэргые улам нягтаар жагсаалгада али болохоор туhалхые эрмэлзэдэг байhан тухайгаа хоёр тала гэршэлэн баталаа.

1966—1967 онуудай турша соо Советскэ Союз Асуанай ГЭС-тэ гурбан турбина эльгээхэ байна. Тэдэнь Ленинградай металлическа заводто бүтээгдэжэ байнхай. Асуанай ГЭС 1967 оной июлнин 23-да, ОАР-та революциин болоhоор 15 жэлэй ойн үеэр ашаглалгада үгтэхөөр багсаагдана. Зураг дээрэ: советскэ «Пермьлес» гэжэ пароходоор асарагдаhан түрүүшын турбинын мөөр Александриин (ОАР) портдо буулгагдажа байна. МЕН-эй—АПН-эй фото.

Канадын компартиин ЦК-гай мэдүүлгэ

ОТТАВА, октябриин 5. (ТАСС). КНР-эй 17 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Канадын компартиин Центральна Комитет хэблэлдэ зорюулhан мэдүүлгэ хээ. Тэрээн соонь иигэжэ онсолон тэмдэглэгдэнэ. Уласхоорондын мүнөөнэй оршон байдалда «Бүхы коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай, бүхы социалис гүрэнүүдэй болон империализмда эсэргүү бүхы хүсэнүүдэй нэгэдэл хадаа эб найрамдал, национальна болон социальна сүлөөрэлгэ, демократи болон социализмые хамгаалха, тэрэшэлэн Вьетнамhаа гаража ошохыень американ империализмые баадхаха найдамтай түшэг тулгуури боложо үгэхэ hэн. Иимэ хараа шэглэл хүн түрэлтэнэй эгээн нангин дээдэ эрмэлзэлгэдэ тааралдаха байна».

«Теэд Хитадай Коммунис партиин хүтэлбэрилэгшэд ондоо хараа шэглэл—Хитадташье, эб найрамдалдашье, социализмдашье туhалхаар бэшэ хараа шэглэл бэелүүлхэ гэжэ шиидэhэниинь шаналхаар байна. «Пролетарска соёлой хүбисхал» гэдэгынь хэдэн миллион хүнүүдэй хараhаар байтар социализмын нэрые гутаана.

Эдэ бүдүүлиг ябуулганууд социализмын hайн hайхан ут зорилгонуудые, хүн түрэлтэнэй соёл культурын баялигуудай залгамжалгые хазагайруулhан ябадал болоно. Эдэ ябуулгануудынь марксизм-ленинизмын гол ёhонуудтайшье, социалис хуули болон энэрхы сэдьхэлтэйшье, ямар нэгэн Коммунис партиин демократическа дүй дүршэлтэйшье тааралдахагүй. Иимэ ушар социалис обществ во дотор гаргагдаха ёhогүй» гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Тунисай правительствын шиидхэбэри

ПАРИЖ, октябриин 5. (ТАСС). Арабуудай Нэгэдэмэл Республикатай дипломатическа болон бусад харилсаагаа таhалдуулха тухай шиидхэбэри Тунисай правительство гаргаа гээд Франс Пресс агентствын корреспондент Тунисhаа мэдээсэнэ. Тунисай Министрнүүдэй Кабинедэй заседаниин дүүрэhэнэй hүүлээр энэ шиидхэбэри тухай хуулитаар соносхогдоо.

Уласхоорондын болон арабуудай хэдэ хэдэн асуудалнуудаар арсалдаанай гарадаг дээрэhээ хоёр ороной хоорондохи харилсаануудта hүүлэй жэлнүүдтэ бэрхэшээл тохёолдодог болоhон байха юм.

КОНГОДОХИ БАЙДАЛ

БРАЗЗАВИЛЬ, октябриин 5. (ТАСС). Киншасаhаа абтаhан мэдээнэй ёhоор, Катангын урдын жандармнуудтай тэмсэл хэжэ байhан сэрэгүүдтэ 24 часай турша соо буудалдаа зогсоохо гэhэн захиралта Конгын президент Мобуту гаргаhан байна. Энэ забhарлалгые хэрэглэн, буу зэбсэгээ хуряахыень үймөөшэдые уряалан Мобуту нэгэн доро хандаhан байха юм.

Кисангани городhоо урагшаа 450 километрэй газарта конголезэ армиин частьнууд байлдаа хэжэ байнхай. Үнгэрэгшэ hарада город соо болоhон үймөөе правительственна сэрэгүүдэй дараhанай hүүлээр энэ райондо хорголон шаба... хэ hэдэлгэ Катангын урдын жандармнуудай колонно хэhэн байгаа бшуу.

Хуурмаг мүнгэ хэгшэд олон болоно

ВАШИНГТОН, октябриин 5. (ТАСС). Холбоото Штадуудта үнгэрhэн финансова жэлдэ (1965 оной июлиин 1-hээ 1966 оной июниин 30 хүрэтэр) хамта дээрээ 9 миллион доллароой хуурмаг мүнгые засагаархид хуряажа абаа гээд США-гай финансын министерствын нюуса албанай жэл бүриин элидхэл соо хэлэгдэнэ. Энэ элидхэлынь үсэгэлдэр эндэ толилогдоhон байгаа.

США-да хуурмаг мүнгэнэй үгы олоор гаргагдадаг болоhониинь юун дээрэhээ харагданаб гэхэдэ, урдахи жэлдэнь 3,36 миллион доллар хуурмаг мүнгэн хуряажа абтаhан байгаа бшуу.

Холбоото Штадуудта хуурмаг мүнгэ хэдэг 866 хүн үнгэрэгшэ жэлдэ арестовалагдаhан байгаа гээд элидхэл соо тэмдэглэгдэнэ.

США-гай авиациин добтолго тухай

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). Вьетнам дээрэ хаягдаhан американ бомбонуудай хамтын шэгнүүр дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ Номгон далай шадар гү, али Корейдэхи гурбан жэлэй дайнай үедэ хаягдаhан бомбонуудай шэгнүүрhээ мүнөө жэлдэ ехэ болоhон байна. Энээн тухай «Уорлд Джорнэл трибюн» гэжэ газетын корреспондент Тед Селл Вашингтонhоо мэдээсэнэ.

Холбоото Штадууд мүнөө жэлдэ Вьетнам дээрэ 638 мянган тонно бомбо хаяжа болохо ха гээд Пентагон hаяхан тооложо үзэhэн байна. Мүнөө үедэ Вьетнамда эсэргүү добтолгодо үдэр бүхэндэ 600—800 самолёт хабаадана гээд Селл бэшэнэ.

„Хожом ерэхэдэ болохол“

ТОКИО, октябриин 5. (ТАСС). Манильска конференци ошохо замдаа бэшэ, «харин хожом ерэхэдэнь болохо» гэhэн hанамжа США-гай президент Джонсоной Япон ерэхэеэ байhан тушаа Японой правительствын олонхи гэшүүд hанамжалдаг гээд эндэ болоhон пресс-конференци дээрэ Японой МИД-эй информациин болон культурын таhагай начальник Ниидзэки мэдүүлээ.

Манилада зарлагдахаяа байhан конференцидэ Вьетнамда Америкын хэжэ байhан эзэрхэг түрэмгэй ябуулгада хабаадалсадаг оронууд ерэхэ байна. Энэ конференцидэ хабаадалсахаhаа Япон арсаа.

Редакторай орлогшо Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефснууд:

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата — 27-37, отделов: сельскохозяйственный—47-59, 35-14, промышленный—48-89, 33-61.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни—40-49, идеологический—24-74, 60-21, советского строительства и быта—34-93, рабселькоров и писем—25-41, 38-30, информации—34-05 и переводов—24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н-01929. Зак. № 1024.